AASTAST 1925 HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUM JUUNI 2018

MILANG

KIRKE MARIA LEPIK
peatoimetaja

VETTE HÜPPAMISEST

Koolis mulle õpetati
vaata hästi ette
kui on tundmatu sul koht
siis ära hüppa vette

Teises klassis kingiti tervele meie lennule Heiki Vilepi luulekogu ja kogumiku esimene luuletus algab just nõnda. Lõbusa tooni ja mõnusa rütmiga luuletus jääb kergesti meelde ning jõuluvana on seda minu esituses päris mitmel aastal kuulnud. Ometi on elu mulle ikka ja jälle tõestanud, et toimida tuleks risti vastupidi luuletuse hoiatusele ja võimaluse korral alati tundmatus kohas pea ees vette sumada. Läbi uurimata vetesse viskumine (muidugi metafoorilises mõttes) tuleb ainult kasuks!
Mõtteviis kui-ei-proovi-siis-teada-ei-saa ja teatav püsimatus on mind viinud aastaks Inglismaale õppima, Genfi ÜRO peakontorisse, jahust lusikaid voolima, rattamatkadele kaugetesse Eestimaa nurkadesse, taimefüsioloogia laborisse tööle ja metsarägastikesse orienteeruma. Ei saa salata, et võõraste vete kaardistamine on kaasa toonud üksjagu pisaraid ja ahastust, hirmu läbikukkumise ees ja valusaid lüüasaamisi. Ent ilma kõige selleta oleksid mu senised elupäevad olnud tükkmaad rutiinsemad ja üksluisemad. Öeldakse ju, et lõpuks kahetsetakse seda, mis tegemata jäi!
Ka Miilangu puhul on tegu veel avastamata ookeaniga - ehkki toimetajana olen koolilehe lainetel juba aasta seilanud, on kapteniroll täiesti teine tera. Võimalustest kinni haaramine on aga treffneristidel veres ning seekordsest väljaandest võite lugeda, kuidas väljakutsed on koolikaaslaste maailmapilti avardanud, palju uut õpetanud ja järgmistele seiklustele ukse avanud. Olgu selleks siis lend Rakett 69 pardal, enese proovilepanek SIILil, Treffneri au eest võitlemine jalgpalliplatsil või omaenda näituse kokkupanemine.
Julgustaksin sel suvel kõiki tundmatus kohas vette hüppama ja midagi ootamatut ette võtma - proovi elada nädal aega nullkulu elustiili, vii kappi seisma jäänud asjad komisjonimüüki, sõida mõnele pisikesele saarele, raja oma aiamaa, liitu Kaitseliiduga, mine Ironmanile vabatahtlikuks, arutle elu mõtte üle teistsuguse maailmavaatega inimesega, saada oma looming Värskesse Rõhku, pane ise äri püsti, mine Lätti benji-hüpet tegema... võimalusi on lõputult! Suvi on just see aeg, kus teoks teha argipäeva varju jäänud unistused.
Armsad lugejad, loodan, et käesolev leht ning tulevased pakuvad teile niisama palju elevust, kõneainet, inspiratsiooni ja mõttekohti kui varasemadki. Aitäh, Sandra, et oled Miilangut suure entusiasmi ja teotahtega vedanud ja mulle tüüri üle andsid!

Hugo kiidab: kõiki treffneriste, kes rattaga kooli sõites kiivrit kannavad

Maurus laidab: abituriente, kes ikka veel söökla võlglaste nimekirjas on

KAANEFOTO
Tanel Tamm

TOIMETUS
Annika Arrak
Siim Kristjan Ellervee
Mihkel Hõlpus
Siim Ilves
Alicia Jemets
Meeri Jürgenson
Helene Maria Kikas
Anni Leena Kolk
Karmen Kukk
Rachel Kõllo
Kertu Liisa Lepik
Juudit Lindsalu
Rona Luug
Heido Nõmm
Tristan Roosipuu
Märt Saar
Liis Marii Valeika
Sandra Võsaste
Anna Weidebaum

JUHENDAJA
Kristi Sarap

PEATOIMETAJA
Kirke Maria Lepik

KEELETOIMETUS
Kadri Jõul
Kristel Zimmer

KÜLJENDUS
Tanel Tamm
Olivia Raudsik
Anette Habanen

SOTSIAALMEEDIA TOIMETUS
Rachel Kõllo
Heido Nõmm

HTG KEVADSUVINE KULTUURIPÄRAND

HELENE MARIA KIKAS

Kuigi õhutemperatuuri ja päikesepaiste järgi kiskus juba suve poole, toimus 11. mail Tartu Ülikooli aulas nimetuselt veel kevadkontsert, kus astusid taas üles Anima ja Tantsutallad.

Kui Treffneris midagi tehakse, siis tehakse seda hingestatult. Ka seekordne kontsert ei olnud erand – kava koosnes nii lõbusatest ja kaasahaaravatest kui ka kaunitest ja liigutavamatest etteastetest. Eesti kevadele omaselt oli Tantsutaldade repertuaar tõsiselt vahelduv: tuul tantsis, tuisk tuisutas ja isegi lilled juustest keerutati jalga (et üheselt mõistetav oleks, siis „Tuul tantsib", „Tuisuline" ja „Lilled juustes" on tantsude pealkirjad - toim).
Segakoor Anima repertuaargi oli mitmekülgne. Kuulsime kõigile tuttavaid rahvuslikke laule, mis on paljudele eestlastele väga südamelähedased. Esitati näiteks „Põhjamaad", „Mesipuud" ja „Rahu". Nagu direktor kontserdi lõpus mainis, siis need ongi laulud, mis jäävad meelde. Need lood kõlavad iga-aastastel kevadkontsertidel ja kindlasti ka laulupidudel. Kuna tol nädalavahetusel oli ees seismas värvikirev Eurovisiooni lauluvõistlus, siis oli kevadkontsert justkui meeldetuletuseks, mis tegelikult loeb. Olgem ausad, neid Eurovisiooni kanahääli ei mäleta viiekümne aasta pärast enam keegi. Suur tänu meie tantsijatele ja lauljatele elamuste eest!

VANA TAKTIKA TÕI ÕPETAJATELE JÄRJEKORDSE VÕIDU

TRISTAN ROOSIPUU

23. mail leidis aset selle aasta viimane HTG õpetajate ja õpilaste vaheline kohtumine saalihokis. Kohtumisel domineerisid selgelt õpetajad ja nii tuli ka 18:10 võit õpilaste üle.

Meeskonna kapten Markus Trasberg tõdes, et vaatamata mitmeid kuid kestnud treeningutele jäädi ka seekord tehniliselt alla. „Mängu alguses lõime olukordi ning valdasime palli, kuid mida mänguaeg edasi, seda enam said õpetajad kätte oma tavapärase „viska kaugelt väravasse" taktika, mis neile ka võidu tõi. Ehkki kiiremad jalad ja fännid olid meie poolt, sai otsustavaks õpetajate aastatepikkune kokkuharjutamine ja parem taktika."
Suvepuhkusele aga minna veel ei lubata, sest juba 9. juunil toimub koolimajas Jaak Lõivukese nimeline mälestusturniir saalihokis, kus õpilastel avaneb võimalus võtta revanš. Septembrist alustatakse taas treeningutega, kuhu on oodatud kõik spordihuvilised treffneristid.

EESTI 100 TÕI REAALIKATELE VÕIDU

SANDRA VÕSASTE

11. mail toimus Eesti Rahva Muuseumis järjekordne õpilasfirmade võistlus. Neljaosalise maratonlahingu tegid läbi ka kolm Treffneri firmat.

HTG au eest olid väljas Cofélius, Edible ja SendEst. Eesti võistlusel on juba tavaks saanud, et kasutusel on sama formaat, mis Euroopaski - päev algab lavaesinemistega ning seejärel tuleb mõõtu võtta mitmetunnises stendivoorus, mis on sisult sama, nagu laadadki. Viimasega paralleelselt toimuvad ka žürii intervjuud. Võistlus algas aga tegelikult juba nädalaid enne 11. maid - eelnevalt tuli koostada 10-leheküljeline aruanne, mille alusel lõppvõistlusele pääsejad üldse välja valitakse.
Kuigi nii mõnigi pidas kolme Treffneri tiimi favoriitide hulka kuuluvaks, sai auhinnatseremoonial lavale astuda vaid SendEst, et vastu võtta parima Tartu õpilasfirma preemia. SendEsti tegevjuht Brandon Undrus sõnas, et võidetud tiitel on suur au ning tunnustus, mille nimel on terve aasta vältel kõvasti vaeva nähtud ning mille üle tasub uhke olla. Ta lisas, et konkurents oli sel aastal väga tihe, mis muutis finaalvõistluse veelgi pingelisemaks.
Võit läks Tallinna reaalkooli firmale sEst, kes valmistavad Eesti loodusest inspireeritud ehteid. Nemad sõidavad ka Belgradis toimuvale Euroopa võistlusele.

RACHEL KÕLLO

TÜDRUK, KES MÄRKAB MUSTREID JA DETAILE

Seekordses Miilangus saame tuttavaks 10.e klassi neiuga Liisa-Maria Komissarov, kes on pärit Viljandimaalt.

Maailm kõrgemalt: järjekordne väike seiklus

FOTO: ERAKOGU

Milline on senimaani põnevaim seiklus Tartus?

Nii igavalt, kui see ka kõlab, siis minu igapäevased väikesed seiklused on seotud üksinda elama asumisega. Kodust 80 km kaugusele kolimine ei ole just Tolkieni-vääriline teekond, aga siiski on minu jaoks senine Tartus elamine olnud täidetud pidevalt uute olukordade ja eneseületustega.

Missugune on Tartu Sinu jaoks?

Selline väike hubane mikrokosmos, mis mahutab endas täpselt nii palju, kui keegi leida soovib.

Sa tegeled vabal ajal fotograafiaga. Mis sind selleni viis?

Mõned aastad tagasi hakkasin aktiivsemalt oma kodukandi metsades ringi uitama. Huvi pildistamise vastu tekkiski puhtalt praktilisest soovist looduses nähtut ja kogetut kuidagi jäädvustada. Mis mind fotograafia juures köitma hakkas, oli sund pingutada. Mõne objekti või subjekti iseloomu pildile püüdmiseks tuleb leida sobiv rakurss ja see polegi alati nii lihtne. Olen fotograafia kaudu õppinud enda ümber nägema uusi mustreid, vaatenurki ja detaile.

Kui Sa saaksid omada üht supervõimet, siis millist? Miks?

Oskust näha maailma mõne teise inimese pilgu läbi. Et suudaks ise olla parem inimene ja teistele tahtmatult mitte haiget teha.

Kui oleksid saanud öelda endale õpetussõnu Treffnerisse tulekuks, siis mida oleksid öelnud?

1. Ole avatud ja hinda inimesi enda ümber.
2. Näe võimalusi, mitte kohustusi.
3. Õppealajuhajat ei pea tegelikult kartma.

KERTU LIISA LEPIK

JOHANNESE PÕHJATU KOOLIKOTI SALADUSED

Seekord uurib Miilang, milliseid aardeid peidab Johannes Sarapuu (10.a) koolikott.

Johannese sõnul on tähtsaim asi tema kotis õnnetoov „Lycka till" kaart, mille tõi talle hea sõber Liisi. Tähtsuselt teine ese on aastast 1989 pärinev Casio fx-82 Super Fraction kalkulaator. Nagu vana hea vene tehnikaga ikka, töötab kalkulaator laitmatult ning pole siiani aku vahetamist nõudnud.

Kotist leiab ka ühe Venemaalt pärit kommi. Komm on kotisahtlis veetnud juba 3 aastat ja on muutunud otses mõttes kivikõvaks. „Sellega saaks ilmselt naela seina lüüa," nendib Johannes ise.

Sügispiknikku meenutab Johannese kotis veel burgerikukli kott ning poolik Vitamin Well Reloadi pudel (mida enam avada ei soovitaks). Koti sisu uurides leidsime ka kaks aastat tagasi Shakespeare' viktoriinilt saadud pop candy! kommid, mille olemasolu Johannes juba ammu unustanud oli.

Tavaliselt koolikapis aega veetev kingalusikas on samuti nüüdseks koolikotti ümber kolinud. Küsides, kui tihti seda kasutatud on, kõlab vastus: „Kasutus ja kulumine on täiesti olematud."

Tähelepanu väärib ka kotisahtlist välja kukkunud kruvi, mis on pärit mõne Härma tooli küljest, ja MHG esimese klassi õpilaspilet. Leidude seas on veel tundmatu päritoluga kinnas, linoollõige ning tööõpetuse tunnis tehtud pudeliavaja, mis tegelikult ei tööta.

FOTO: ERAKOGU

Kivikõvast kommist kingalusikani: igal esemel on oma lugu jutustada.

VANA HEA SÖÖGIVAHETUND

RACHEL KÕLLO

Juba üle kuu aja on sööklas kasutusel uus süsteem – tavatoidul on iseteenindus ühes letis ning poisteports ja taimetoit pannakse taldrikule teises. Mis on selle süsteemi võlud ja vead?

Õpilased on oma toidu sepad

Uus süsteem võimaldab tavatoidu tellijatel iga päev endale ise toitu tõsta, supipäevadel harjutavad iseseisvust ka taimetoidu sööjad. Tekib olukord, kus õpilane saab süüa vastavalt oma eelistusele ja reguleerida ise koguseid. Muidugi on õpilastele ette pandud näidisports, kuid kes neid gramme ikka nii täpselt vaatab. Olulisem on, et õpilasel on võimalus tõsta endale sööki oma soovi järgi ja nii vastutab ta oma toidu eest ise. Ümberkorraldusel on kaks mõtet: õpilane ei viska toitu ära ning iseteeninduses liigub järjekord loodetavasti kiiremini.

Järjekord pole kadunud

Probleeme tekitanud järjekord pole kuhugi kadunud, lihtsalt varasema kaheks jaguneva pika saba asemel on nüüd üks. Tõepoolest, kes jõuab sööma tipptunnil, peab vahel isegi üle poole vahetunni ootama ja seejärel toidu kiiresti alla kugistama, et mitte hilineda. Seda juhtub eelkõige poisteportsu ja taimetoidu saajatel, sest just nende järjekord küündib mõnikord trepini. Tavatoidu iseteeninduses on saba mitu korda lühem ning enamasti tundub, nagu oleks seal kasutusel lisakiirendus. Endalgi on mitu korda juhtunud nii, et kui mina poisteportsu tellijana oma toidu alles kätte saan, kõnnib tavatoitu sööv sõber juba täis kõhuga vastu ja soovib head isu.

Salativabadus kõigile

Jah, tavatoit saab nüüd ka oma salatihulka reguleerida. Aga poisteports ja taimetoit? Jätkuvalt visatakse salatit ära. Kuna tavatoidu tellijatel on valik, siis tundub, et just poisteports ja taimetoit on suurimad salatiraiskajad. Samas leidub neid sööjaid, kes tahaksid salatit hoopistükkis juurde, kuid taldrikule lihtsalt ei panda ning kui vaadata vastasletti, siis läheb nii mõnelgi meel kadedaks. Mis seal salata, ka minul läheb. Äkki oleks salatit võimalik kõigil ise panna? Paigutaks salatileti hoopis eraldi, kust igaüks saab tõsta vastavalt oma soovile. Nii suureneks õpilaste teadlikkus ja vastutus, kui palju tegelikult endale tõstetud toidust ära süüakse. Kujutan ette, et salatit näeks sellisel juhul harvemini kurvalt mustas ämbris.

Kõige mõnusam on praegu tavatoidu sööjatel, sest neile on antud palju valikuvõimalusi. Tõenäoliselt ei teki päeva, mil kõik treffneristid on sööklaga 120% rahul, kuid äkki ühel kenal päeval on igaühel salativabadus ning mõnel teisel kenal päeval unustatakse siin majas ära pikad-pikad ootamised järjekorras. Sööklatöötaja Ene Tjulikna kommenteeris kõrvale, et hetkel otsitaksegi lahendust, kus kõik saaksid endale ise salatit tõsta. Lootust on, et seda rakendatakse juba uuel õppeaastal, ent tekkivad järjekorrad on paratumatus, sest ruumi ju juurde kuskilt tulemas ei ole. Samuti tõdes Ene, et saab õpilastest igati aru ja nad teevad omalt poolt kõik, et õpilastel sööklas parem oleks.

AUTOR: RACHEL KÕLLO

Sööklа järjekorra lõhe. Poisteportsu ja taimetoidu sööjad ootavad veel kaua.

ARVAMUS

LÜHENDAME EKSAMIPERIOODI!

HEIDO NÕMM

Tallinna Inglise Kolledži direktor tuli mai alguses välja ettepanekuga koondada kolm riigieksamit aprillikuu viimase kahe nädala sisse. Meedias antud mõte suurt vastukaja ei saanud, kuid kuna abituriendina antud teema kõnetas mind, otsustasin seda rohkem avada.

Meie koolis algab ametlik eksamiteks kordamine neljanda perioodiga veebruari keskpaigas. Matemaatikas võetakse läbi viimase 13 kursuse jooksul õpitut, eesti keeles harjutatakse eksami lugemisosa ja grammatikareegleid ning inglise keeles lahendatakse erinevaid eksamiülesandeid. Viiendal perioodil jätkub see kuni eksamiteni konsultatsioonitundide näol. Seega kestab esimeseks eksamiks - eesti keeleks - kordamine umbes kaks kuud ja viimaseks eksamiks - matemaatikaks - natuke üle kolme kuu.

Kordamine

Kordamisest rääkides mõeldakse eelkõige vanade, juba õpitud materjalide üle vaatamist ja meeldetuletamist. Tegemist võiks olla üldjoontes kiire protsessiga, kuna see ei sisalda millegi uue omandamist, vaid juba olemasolevate teadmiste värskendamist. Praegune kahe kuu vahel jaotatud eksamiperiood tekitab küsimusi oma otstarbekuse osas.

Koolikaaslaste ja tuttavatega rääkides tuleb ilmsiks, et nii eesti kui ka inglise keele eksamiteks suurt kordamist ei tehta ning kõige rohkem eeltööd nõudvaks eksamiks peetakse matemaatikat. See on ka mõistetav - viimane on õppekava kõige mahukam aine, mis nõuab nii valemite teadmist kui ka matemaatilist mõtlemist. Neid oskusi saab harjutades aina paremaks muuta.

> “ Nii eesti kui ka inglise keele eksamiteks suurt kordamist ei tehta.

Eesti ja inglise keele oskused põhinevad aga rohkem aastate jooksul tekkinud intuitsioonil, mida on võrdlemisi raske vahetult enne eksamit omandama hakata (kui varasemalt pole motivatsiooni selle õppimise osas leitud, siis vaevalt seda ka enne eksamit leitakse). Seega on praegune kahe kuu vahel jaotatud eksamiperiood mõistetamatu ja ebapraktiline. Naiivne oleks arvata, et õpilased veedavad terve eksamitevahelise aja intensiivselt korrates. Tõenäolisem on, et pikale veninud ettevalmistumisaja tulemusena jõuab kaduda motivatsioon antud ainega järjepidevalt tegeleda. Eksamiteni on ometi mitu nädalat aega ja seetõttu võivad halveneda ka tulemused.

Kasu

Tuues riigieksamid lühemale perioodile kokku, intensiivistuks eksamitevaheline kordamisperiood ning samuti võimaldaks see noortel ilma eksamite pärast muretsemata hakata oma tuleviku jaoks valmistuma. Mõned väidaks, et vähenenud ettevalmistusaja tõttu halveneksid eksamitulemused, kuid kuna koolisüsteemis hakatakse kordama võrdlemisi varakult - ja teoorias peaksid abituriendid olema võimelised ka juba iseseisvalt õppima -, tundub see kartus asjatu. Samuti on TIKi direktor sõnanud: “Igapäevaelu näitab, et eksamite kontsentreeritus lühikesele perioodile ei ole noortele kurnav”. Ainuke õhku jääv küsimus on see, et kui eksamid tehakse ära aprilli lõpus, siis kas ja kuidas sisustada abiturientide tegemisi mais. Tõsiasi on, et lõpueksamite näol on noored oma viimase pingutuse andnud ja nende koolis hoidmine on võrdlemisi võimatu. Kui üldse tahta abiturientide aega veel kuidagi sisustada, siis tundub, et nende koolipinki sundimine ei õnnestuks. Pigem tuleks pakkuda mitteformaalse hariduse võimalusi: vabatahtlikuks olemine, noortevahetuses osalemine, tööl käimine vms.

Arle-Martin Kuura, 12a:
Nõustun, et eksamiteks valmistumise aega oleks võimalik tohutult optimiseerida, kuid samas pole ma kindel selle vajalikkuses. Tunnen, et eksamitevaheline rahulik aeg võimaldab nautida suvemõnusid, ennast välja puhata ning mõjub üldiselt toreda vaheldusena kiirele gümnaasiumiajale. Arvestatav hulk õpilasi on kevadeks kui mitte varasemaks endale ka töökoha muretsenud, mis annab võimaluse suveks või ülikooliks raha teenida. Muidugi annaks vastu vaielda ja väita, et õpilased saaksid eksamiperioodi lühendamisega veelgi rohkem vaba aega, kuid arvan, et lõviosale abiturientidest pole koolis veedetud aeg karistuseks. Õppeaasta lõpus koolis veedetud päevad annavad viimase võimaluse kaasõpilastega läbi käia ning oma sõpradega aega veeta. Paljude koolikaaslaste teed lähevad pärast gümnaasiumi tahes-tahtmata lahku ja seetõttu peangi viimaseid konsultatsioonitunde pigem sotsiaalsest aspektist oluliseks.

Meeri Jürgenson, 12c:
Minu meelest võiks eksamiperioodi lühendada küll, sest praegu on aega liiga palju ja see ei ole otstarbekas. Samas arvan, et kaks nädalat eksamite tegemiseks on siiski liiga vähe, vahemik võiks natuke pikem olla. Õppimisega saab ju igaüks tegelikult nii vara alustada, kui ise soovib. Varem lõpetamine kõlab samuti väga hästi!

Rauno Juntson, 12.e:
Minu arvates oleks kahenädalane eksamiperiood mõistlik, kui sellele eelneks vaba nädal ettevalmistumiseks. Ei nõustu ma aga sellega, et eksamid peaks ära tegema aprillis - pigem võiksid need olla mais. See annaks vajadusel õpilastele rohkem aega kooli kõrvalt valmistuda ning need, kes seda ei vaja, saavad muudele tegemistele keskenduda.

50 aasta palavaim suvealgus: eksamiteks kordamine on lootusetu

AUTOR: MIKKO LEO SELG

3,2,1... MAURUSE SAURUSED!

TRISTAN ROOSIPUU

Treffneril on oma saalihoki- ja võrkpallimeeskonnad, kuid Eesti populaarseim spordiala, jalgpall, oli kuni tänavuse aastani treffneristide poolt unustuse hõlma vajunud. Kuid nüüd on asjalood teised.

JK Mauruse Saurused on treffneristide loodud jalgpalliklubi, mille juhatusse kuuluvad ametlikult Georg Kaasik, Carlos Kleimann ja Tristan Roosipuu. Küll aga ongi see ainult formaalsus ning reaalsuses arutatakse kõik otsused terve meeskonnaga läbi. Klubisse kuulub 23 inimest (nende seas ka üks härmakas). Kuna kõik meeskonnaliikmed on niigi maailmatasemel ja roostevabast terasest tehtud, siis treenerit ega füsioterapeuti klubil vaja ei ole.

Tänavune hooaeg

JK Mauruse Saurused kuulub rahvaliiga B-tasandi VIII alagruppi, kus mängivad Lõuna-Eesti klubid. Senimaani on läinud võrdlemisi hästi, neljast mängust on ette näidata kaks võitu, viik ja kaotus. Õnnetuseks jäädi oma põhiväravavahist esimeses mängus ilma, sest too suutis palli tõrjudes oma näppu vigastada. Õnneks on mängijatepink pikk ja kõrgetasemeline, seega postide vahele leiti vääriline asendus. Meeskonna kapteni Georg Kaasiku sõnul on selle hooaja eesmärgiks noppida alagrupi võit, B-tasandi tiitel koju tuua ning tõusta rahvaliiga A-tasandisse. Osa võetakse ka Evald Tipneri karikasarjast, kus loodetakse edeneda vähemalt 1/32-finaali. Lootused selleks on täiesti olemas, sest esimeseks vastaseks loositi Saurustele IV-liiga klubi Maardu United II.

Murekoht

Klubi juhtimine pole ainult lust ja lillepidu. Sauruste ilmselt suurimaks murekohaks on hetkel rahaasjad, sest kõik kulutused on kaetud meeskonnaliikmete rahakottidest. Klubi registreerimine oli esimene suurem väljaminek, sinna lisanduvad mängijate vormid ja ega mängude pidaminegi tasuta ole. Kodumängude puhul on väljamineküteks väljaku rent ja kohtunik, mis on kokku umbes 50€ . Võõrsil tuleb meeskonnale muretseda transport.

Ohtlik mäng

Treffneristid on tsiviliseeritud inimesed, kuid kahjuks ei saa sama väita kõikide vastaste kohta. Neljast mängust on ette näidata juba kaks olukorda, kus vastasmeeskonna mängijal on katus ära sõitnud ning too on lubanud mõnele Saurusele kere peale anda. Loodetavasti jäävadki sellised olukorrad ainult tühipaljasteks sõnadeks ning päriselt kedagi peksma ei hakata. Sauruste eesmärgiks on pakkuda ilusat ning meelelahutuslikku jalgpalli ning õigele treffneristile on ikka omane veeta pühapäeva õhtupoolik omadele kaasa elades.

Mängijate nimekiri:

1 Mihkel Mariusz Jezierski
3 Tristan Roosipuu
4 Peeter Paul Kollist
6 Markus Trasberg
7 Brett-Peter Rästas
8 Märt Saar
9 Aleksander Vedler
10 Oliver Valk
11 Raiki Mänd
13 Georg Kaasik
16 Robert Sokman
17 Siim Ilves
18 Karl Markus Kaiv
19 Siim Tamme
21 Maru Arukask
23 Mark Olav Sepp
24 Carlos Kleimann
26 Pärtel Rööpson
31 Tanel Tamm
55 Iljas Abubakarov
73 Richard Toom
88 Kevin Reisenbuk
Sander Aukust
Richard Päll

Mängude tabel:

01.07 JK Mauruse Saurused - Playtech (Sepa staadion)

08.07 JK Mauruse Saursed - FC Tartu Unlimited (Sepa staadion)

15.07 Helia Puit Tõrvandi - JK Mauruse Saurused (Tõrvandi staadion)

29.07 JK Mauruse Saurused - Viljandi Tuleviku Harrastajad (Sepa staadion)

05.08 FC Mulgi - JK Mauruse Saurused (Karksi-Nuia Gümnaasiumi staadion)

12.08 JK Mauruse Saurused - FC International Tartu (Sepa staadion)

02.09 Playtech - JK Mauruse Saurused (Tartu Tamme kunstmuruväljak)

Miks tööle lähed?

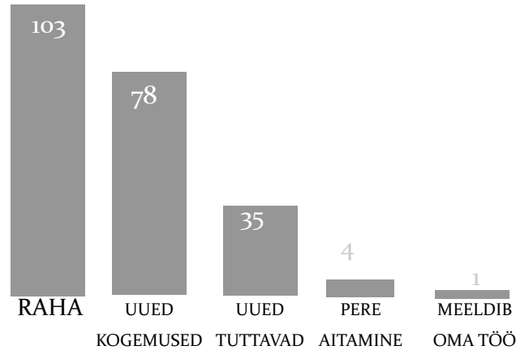

Miks EI lähe tööle?

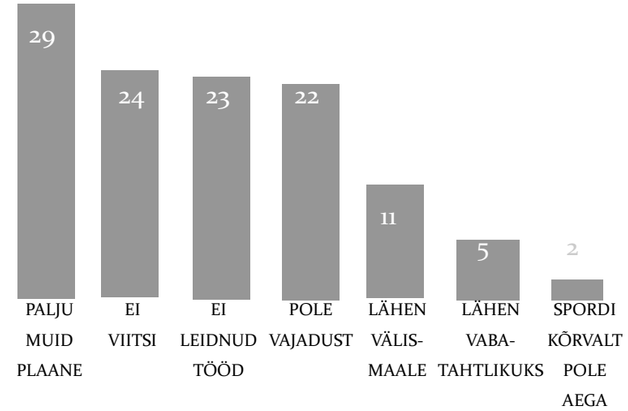

SUVEKS TÖÖLE!?

ANNI LEENA KOLK

Vanasõna ütleb, et enne töö, siis lõbu. Kas ka treffnerist sellest põhimõttest kinni peab või eelistab pärast aastapikkust ajutööd ka suve tööd rühkides veeta?

Kas lähed suvel tööle?

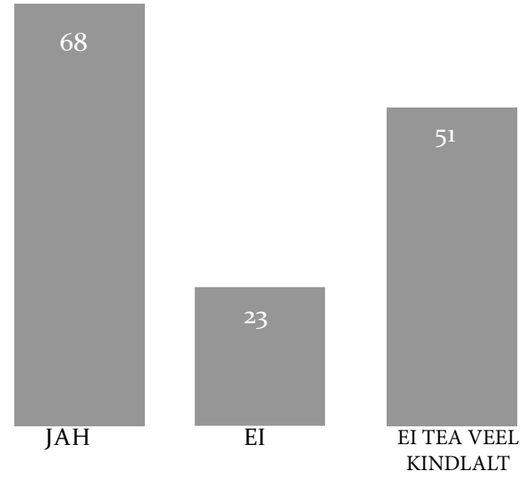

Mis tööd tegema hakkad?

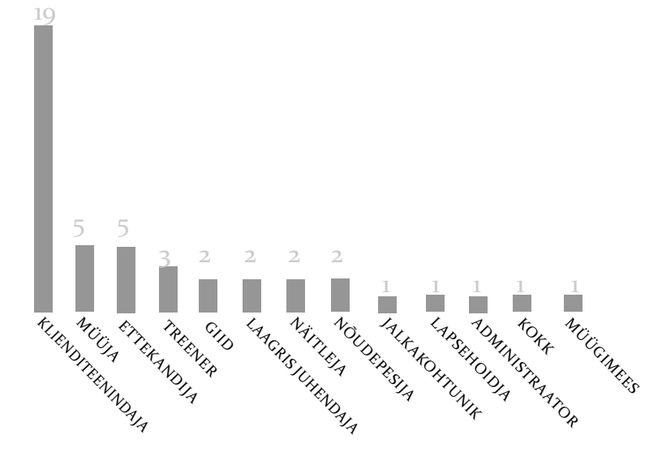

Kuidas töökoha leidsid?

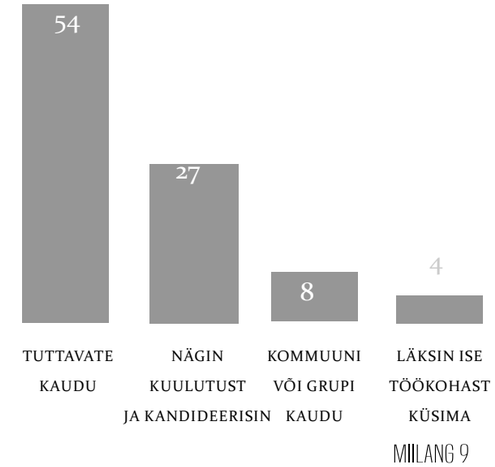

NULLKULUGA MAAILMA PÄÄSTMA

HELENE MARIA KIKAS

Kuidas mahutada ühe inimese nelja aasta jäätmed pooleliitrisesse purki? See on küsimus, millele kõik tänapäeva inimesed mõtlema peaksid, sest nullkulu ehk pakendivaba elustiil päästab maailma.

Küllap on kõik näinud fotosid ookeanides hulpivatest prügisaartest, mis katavad tervelt 40% kogu maailmamerest. Pildid on võikad, kuid reaalsus on kordades hirmsam. Inimesed ei hooma tegelikkust ning jäätmete hulk aina kasvab. Suureneb ka mikroplasti hulk õhus, vees ja meie toidus, tõuseb loomade suremus plastmassi tõttu - kujuneb reaalne võimalus selle planeedi muutumiseks prügimäeks. Jah, "WALL-E" ei pruugi jääda pelgalt Disney filmiks. Siinkohal tulebki appi nullkulu elustiil.

Puust ja punaseks

Nullkulu (zero waste) on filosoofia, mis tugineb nulltolerantsil prügi suhtes ehk jätkusuutlikkuse toetamisel terves tarbimisahelas. Nii defineerib nullkulu eluviisi veebileht nullkulu.ee, kuhu minu arvates peaksid kõik pilgu heitma. Eesmärgiks on elada jäätmeid tekitamata. Kuigi 100% nullkulu saavutamine globaalsel tasandil on võimatu, on iga eraisikuline nullkulu elamine väga tähtis, sest tarbimisahelas on kõik omavahel tugevasti seotud. Maailma muutmiseks on kõigepealt vaja muuta iseennast.

Kehakaal, kontojääk, õhutemperatuur – nende aspektide korral tabab inimest ju ikka kerge (või raske, kuidas kellelegi) šokk siis, kui number on kas liiga suur või liiga väike. Reostuse puhul on kõik numbrid liiga suured.

Alates 2000. aastast on inimkond tootnud rohkem plastmassi kui kõigil eelnevatel aastatel kokku ja ainult 9% sellest on taaskasutatud. Kogu ülejäänud 91% laguneb mikroplastiks, mis jääb sadadeks või isegi tuhandeteks aastateks Maale ringlema ning seeläbi jõuab ka enamikesse organismidesse. Maailmameres on rohkem mikroplasti kui tähti Linnutee galaktikas. Igas minutis kasutatakse üle miljoni kilekoti, mis teeb aastas umbes 500 miljardit kilekotti. Aastaks 2050 on meredes rohkem plastikut kui kalu.

Kooritud mandariinid plastiktopsis: puhas lollus :)

Pakendivabal otsingul

Hetkeseisuga on pakendivaba eluviisi elamine küllalt raske. Elame ju kahekümne esimese sajandi tarbimisühiskonnas, kus pakendit ja plastmassi sokutatakse igale poole nii palju, et inimesed isegi ei märka seda. Pakendid on nii iseenesestmõistetavad. Tänapäeva inimeste elu on mugavam kui kunagi varem ning vähemate jäätmete tekkimise nimel pingutamine tundub lausa absurdne. Arvan, et peaksime seda mõtteviisi muutma.

Mina astusin välja mugavustsoonist, kus me pakendile ja plastmassile poes käies tähelepanu ei pööragi, ning vaatasin supermarketites ringi kus-ja-mida-pakendivabalt-osta- saaks pilguga. Vaatluse alla võtsin just toiduained, kuna see on teema, mis meid kõiki kõnetab. Kõige parem seis on muidugi puu-, juur- ja köögiviljadega, sest neid ostes ei pea keegi lisapingutusi tegema, et loodussõbralik olla – ära lihtsalt võta kilekotti! Nii lihtne ongi. Nende väikeste ühekordsete kilekottide kasutamine on täielik raiskamine, reostamine ja lihtsalt mõttetu tegevus. Kui järgmine kord banaane kilekotis ostad, mõtle järele, kas seda on vaja. Miks see loodus siis banaanikoored leiutas?

Poodide mitmekülgsetest valmistoidulettidest leiab samuti rohkelt potentsiaalset nullkulutoitu, kuid see eeldab, et inimesed tulevad poodi oma anumaga. Teenindajatelt tuleb lihtsalt küsida oma purgi või anuma (soovitatavalt klaasist või roostevabast terasest) sisse soovitud toitu. Selline vaatepilt on Eestis veel erakordne ning kui teenindaja juurde minna palvega, et toitu oma anumasse saada, võib see neid lausa ära kohutada ning pakendivaba diil katki jääda. Oma purgi ja karbiga poes käimisega kaasneb ka probleem, et paljud inimesed ei ole loodussõbraliku elustiili harrastamiseks piisavalt julged – tuntakse, et sellisele käitumisele vaadatakse viltu. Selles seisnebki üks tänapäeva ostlemise nõrk koht – poesüsteemid ja inimeste kartus muutuste suhtes ei soodusta kuidagi pakendivaba eluviisi.

Mitte ainult nullkulu

Nullkulu on asi, mida ei saa kindlasti päevapealt oma eluks teha. Üleöö on pea et võimatu kõigest, mida ei saa taaskasutada ja mis ei lagune, vabaneda. Samuti ei eelda ma seda artiklit kirjutades, et kõik nüüd hakkavadki nullkulu elu elama. Tahan lihtsalt inimesi innustada, et keskkonnale rohkem tähelepanu pöörata ja teha oma elus väikesi, kuid vajalikke ümberkorraldusi. Suured asjad ju algavad väikestest? Ja miks mitte alustada nüüd ja kohe?

7 viisi, kuidas olla keskkonnasõbralikum:

1) Kasuta kohvi ostes oma topsi

Need ühekordsed kohvitopsid, mis näevad kahtlaselt lagunemisvõimelised välja, ei pruugi tegelikult seda olla. Need on vooderdatud materjaliga, mis kohe üldse laguneda ei taha. Muide, mõnes kohas, näiteks nagu Circle K, saab oma kohvitopsi kasutades soodustust ka.

2) Võta kasutusele korduvkasutatav joogipudel

Viimati, kui Tartu Ülikooli raamatukogus käisin, olin tõsiselt hämmeldunud - minu vaatevälja jäi tervelt 11 plastikust ühekordset joogipudelit ja vaid 3 korduvkasutatavat. Pange tähele, igas sekundis(!) tarbitakse maailmas kokku lausa 20 000 plastikust pudelit.

3) Poes käies pista taskusse riidest toidu- ja puuviljakott

Minu pere on riidest toidukotte kasutanud vähemalt nii kaua, et mina teistsugust poeskäimist ei mäletagi. Lihtne harjumus, mis säästab loodust ja raha.

4) Ütle plastikkõrrele ei!

Üks tohutult lihtne, kuid hästi loodussõbralik nipp: restoranis, kohvikus ja igal pool mujal küsi jooki ilma kõrreta. Kui aga tõesti tahad jooki kõrrest rüübata, siis soeta omale klaasist või roostevabast terasest kõrred, mida on lihtne ka kaasas kanda.

5) Eelista kaltsukaid suurtele rõivakettidele

Kõik teavad, et kaltsukad on igatmoodi kasulikumad, kuid sellele vaatamata ei külastata kaltsukaid ja kirbukaid piisavalt. Lahedad moepärlid võib leida just sealt!

6) Do it yourself

DIY projektid on igas asjas ikka ja alati väga toredad, mõistlikud ja arendavad. Miks mitte teha paar keskkonnasõbralikku eset oma kätega ja sellega maailma päästa. Inspiratsiooniks: tee ise seepi, hambapastat või vahatatud kangast asendus toidukilele.

7) Viige taara ära

Kui mingil põhjusel siiski peate ühekordse plastikust veepudeli ostma, siis palun viige see taarapunkti tagasi. See on vähim, mida teha saate.

ELIS RAUD

– VABA HING, KES MURESID LÄHEDALE EI LASE

Juba esimesest silmapilgust on aru saada, et joonistav ja kive koguv Elis (12.e) on meeletult sõbralik ja rõõmsameelne inimene, kelle lõbus toon paneb ununema kõik arvestuste nädala mured. Vaatasime lähemalt, mis on sellise muretuse saladus.

Alati pastakas käes: Elis on joonistamiseks alati valmis

ANNIKA ARRAK

Olen kuulnud, et sa tegeled päris palju kunstiga. Millest selline valik?

Kunsti juurde sattusin juba päris väiksest peast. Läksin endise Kunstigümnaasiumi (praegu Tartu Variku Kool) esimesse klassi, mis oli kunstisuunaga. See tähendas, et meil oli teistest oma kaks korda rohkem kunstitunde. Mulle väga meeldis see ja aja edenedes sain aru, et olen kunstis ka täitsa hea. Minu 9-aastaselt joonistatud pildist on tehtud jõulukaart, mida saab, kui ma ei eksi, siiani osta. Eks masealt selle pisiku sain ja 14-aastaselt läksin ka Tartu Lastekunstikooli, mille lõpetasin eelmise aasta kevadel.

Miks just kätele joonistamine?

Kätele hakkasin joonistama igavusest ja suurest tattoode huvist/soovist. Pluss kätele on sellepärast hea joonistada, et see on omaette väljakutse. Kuna kasutan pastakat, siis kustutamisvõimalust ei ole ja kui midagi sassi läheb, pean kuidagi olukorra päästma.

Sul on ka päris populaarne Instagrami konto (@artbyer).

Algselt oli see veidi oma lõbuks, sest ei tahtnud oma tavalist instat ühtede ja samade piltidega üle koormata. Paralleelikas andis mõtte kunsti jaoks eraldi konto teha. Nüüd on kasutajapäris toreda koguse jälgijaid saanud, aga hetkel suuri plaane sellega ei ole.

Millest saad inspiratsiooni?

Mul on tihtipeale see häda, et mingil perioodil joonistan ainult ühe temaatikaga motiive, milleks on siiani mu lemmik potilinna või potilooma motiiv, mille mõtlesin ükskord muusikatunnis välja. Ei tule ka harva ette, kui mulle antakse ise temaatika või konkreetne idee.

Kas paljud soovivad oma kätest lõuendid teha?

Kui alustasin, siis oligi peamine n-ö klientuur mu oma klass ja pooltele sai midagi nende soovil kritseldatud. Vaikselt hakkas ka teistest klassidest tellimusi kogunema. Üleüldse, kui saadi teada, millega tegelen, taheti sellest osa saada. Mul on ka Poskas palju sõpru, olen nemadki täis sodinud.

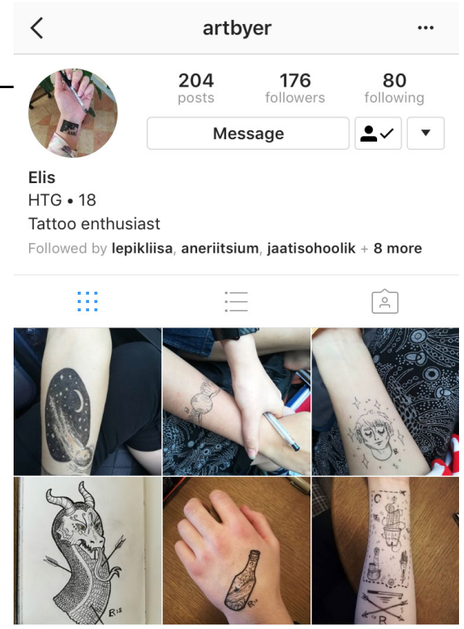

Kuulsin salajaselt allikalt, et sa kogud kive. Kuidas see välja näeb?

Välja näeb see nii: saades teada, et keegi mu sõpradest läheb reisile, siis avaldan oda-va suveniiri soovi ehk palun sihtkohast tuua mõne ilusa kivikese. Praeguseks on mul kogunenud päris tore kogu. Kive olen saanud Prantsusmaalt, Belgiast, Norrast, Islandilt, Bulgaariast ja veel igasugu toredatest kohtadest. Isegi mu klassiõde tõi mulle ühe ilusa kivi, mis oli väga tore üllatus, sest ma polnud teadlik, et temagi sellest hobist kuulnud on.

Palju sa ise reisinud oled?

Kahjuks ei ole ma veel väga palju reisida jõudnud, aga olen käinud Rootsis, Soomes, Lätis, läbisõiduga Saksamaal ja Prantsusmaal. Muide, Prantsusmaale jõudsin väga toreda juhuse läbi: eelmisel aastal korraldasid lennukaaslased mingi võistluse raames Euroopa päeva ja võitsid reisi Prantsusmaale Strasbourgi, et seal parlamenti külastada. Neil jäi vist inimesi puudu ja klassiõde küsis, ega ma ei tahaks seda kohta täita, iseenesestmõistetavalt olin kohe nõus. Selle reisi jooksul tegime ka väikese tripi Colmarisse, mis vist ongi minu lemmikkohaks. See on ikka kohe tõsiselt ilus linnake.

Mis ajalooetapil tahaksid elada?

Arvan, et ma vist elaksin viikingitega Islandil või kuskil sealkandis, sest neil oli ülim austus naiste vastu ja mulle üleüldse meeldib see esteetika.

Tulevikuplaanid?

Hetkel on mul plaanis teha Eesti Kunstiakadeemiasse graafika erialale sisseastumiseksamid, mis toimuvad juulis. Kui hästi läheb ja sisse saan, siis ootab mind lähitulevik Tallinnas. Kui aga läheb teisti, siis jään Tartusse ja otsin tulusa töökoha, et raha kõrvale panna ja kindlasti mõni reis välismaale teha.

Millega veel tegeled?

Vanasti tegelesin väga palju lugemisega, aga gümnaasiumi kohustuslik kirjandus võttis veidi seda võlu ära. Hetkel loen väga head Andrei Tchaikovsky scify raamatut

„Children of Time“. Ausalt öeldes olen ka suur kinofänn. Kui saan, siis käin kindlasti ja kogun ka kinopileteid. Just avastasin, et mul on oma kuue erineva disainiga Cinamoni pileteid.

Kuidas kommenteerid juuksevärvi? Lennukaaslased teavad hästi, et ega ma ühe värvi juurde kauaks ei jää. Kümnendas klassis vahetasin iga paari nädala tagant värve ja üleüldse olen harva naturaalset tooni juustega. Nüüdki on enne lõpetamist kavas need blondeerida ja siis roosaks värvida. Kõige rohkem olen olnud aga sinine. Võib vist öelda, et see on mu lemmik.

Kuidas eksameid talud? Eksameid talun tegelikult päris hästi. Tihtipeale vingun rohkem, kui tegelikult vajadust on, sest mind need tulemused väga ei mõjuta.

Palju eksamiperioodidel õpid, pikalt ette või allnighter? Täiesti ausa vastusena ütlen, et eesti keele jaoks õppisin minimaalselt ja inka jaoks ei õppinud üldse, sest see tuleb mul väga loomulikult. Matemaatikat kardan, aga ma väga ei pinguta, sest selle tulemusi ei lähe mul tegelikult kusagil vaja ja ega ma pole kunagi selles hea ka olnud. Võibolla kõige rohkem pakub pinget ühiskonna koolieksam, sest seal peab ikkagi vaeva nägema.

Lemmikpaik Tartus? Kes mind tunneb, teab, et kõige tihedamini leiab mind Küüni tänava Caffeine'ist sellepärast, et ma armastan sealset kohvi jaatmosfääri ning see on peamine koht, kus ma oma Poska sõpru näen.

On sul mõni filmisoovitus? Kindlasti „Interstellar“, kui teile vähegi space meeldib, võin öelda, et see on üks mu lemmikumaid filme, samuti ka „Deadpooli“ mõlemad osad, kui kellelegi selline huumor peale läheb.

Raamatusoovitusi? Eelnevalt mainitud „Children of Time“, Jules Verne'i „Saladuslik saar“ ja Stephen Kingi raamatud on ka päris nobedad.

Laule? Kõik Nothing But Thieves ja Glass Animalsi laulud! Tegelikult ma päris tihti ei teagi, mida ma kuulan, sest lisan meelepärase kõlaga laulud Spotifys meeldivaks ja siis kuulan neid, kuni ära tüütavad. Väga meeldivad mulle ka sellised artistid nagu Kehlani, Childish Gambino ja Khalid.

Mõni nõuanne vaestele ülekoormatud treffneristidele? Ütlen sama nõuande, mille mu ema mulle andis: „Pinguta nii palju, kui vaja, aga nii vähe, kui võimalik.“

Mis pastakat kasutad? Seda küsitakse päris tihti. Lemmikpastakas on Uni-ball Signo Dx, väga hea pastakas muide, kasutan ainult seda ja kõigeks.

Elise käte-joonistuste firmamärk: potilinna-majaka joonistama

FOTOD: STIINA-LIIS KODDANIPORK

Menukas avamine: kohale oli tulnud palju huvilisi

TAASKORD ÕITSEV (AJU)VABADUS EESTI RAHVA MUUSEUMIS

RONA BRITT LUUG

FOTO: BERTA VOSMAN

29. mai õhtupoolikul täitus Eesti Rahva Muuseumi sild tuttavate ja ootusärevust täis inimestega meie oma koolist: 11. e klassi õpilased Merette Arula, Ester Asso, Anni Leena Kolk, Karmen Kukk, Katri Kõva, Maarja Leedjärv, Olivia Raudsik, Katre Krit Sallum ja Kerli Unt tegid oma kuraatoridebüüdi ning avasid ERMi osalussaalis näituse „Õitsev (aju)vabadus”.

9ondate elu ja olu on tänapäeva noorte jaoks midagi sellist, mille üle läbi vanemate juttude sai lapsepõlves imestatud ning millest nüüd saab aimu vaid riiete või veidra diskomuusika abil. Ehkki näituse plakat tekitab ootuse neoonvärvides sähvivate tuledega hullude 9ondate kajastamisest, on tegelikkus hoopis tõetruu ja põhjalik. „Õitsev (aju)vabadus” annab tolleaegsele noorele põhjust nostalgitsemiseks ning tänapäeva teismelisele võimaluse lugeda, proovida, katsuda ja uudistada, kuidas see aastakümnete tagune igapäevaelu tegelikult oli.
„Õitsev (aju)vabadus” on selline, nagu üks korralik näitus olema peab - seinu kaunistavatele tahvlitele on kirja pandud põhjalik teave teatrist, kinost, kirjandusest ja muusikast nii, nagu seda tundsid toonased noored. Kõik korralikult läbi lugenud, tasub vaid ümber pöörata, et loetule päriselt otsa vaadata. Tol ajal legendaarset videosaali ei pea ette kujutama. Tasub lihtsalt sisse astuda ning end võhivõõra seltsis (nagu tollal väidetavalt kombeks) diivanile sättida. Ühendatud on teooria ja praktika, mis teeb näitusest midagi meeldejäävat ja harivat.
Peale videosaali on näituse kujunduses ja ülesehituses teisigi säravaid tähti. Uudistajate tähelepanu tõmbavad laest alla rippuvad postkaardid tolleaegsete noorte mälestustega oma reisidest, külmaks ei jäta ka lae all hõljuv jalgratas. Ruumi kaval kasutamine tuli igati kasuks, sest kuigi külastajaid oli palju, oli vaadata veel rohkem. Tasub vaid pilk tõsta, ning juba saabki midagi uut ja huvitavat näha - lisaks postkaartidele ja jalgrattale võib ära käia ehtsas 9ondate stiilis köögis. Mööda nagisevat treppi vooris sinna pidevalt uusi uudistajaid.
Näitusel ringi vaadates jäävad paratamatult kõrva (õpetus)sõnad ja hüüatused stiilis „meie ajal tehti nii ja naa” või „mul on veel praegugi kodus selline kapp/vaip/õmblusmasin!”. Nende hüüatuste hüüdjatel olid kahtlemata kõige õndsamad näod - ehk tulid meelde juba unustatud hetked, emotsioonid või esemed, mis ajendasid tolleaegseid noori mõnd eksponaati veidi kauem uurima, hoolikamalt lugema. Kuid nagu ütles Karmen Kukk, üks näituse kuraatoritest, siis on nende eesmärk pakkuda huvitavat ja harivat ka tänapäeva noorele. Näituse abil loodetakse istutada noortesse huvi oma kodu mineviku vastu ning tahte seda põhjalikumalt uurida. Teisiti ju ei saakski säilitada neid hirmkalleid mälestusi möödunust - on vaja edasi anda, õpetada ja tutvustada võimalust uuesti kogeda. Näitusel „Õitsev (aju)vabadus” saab see eesmärk täidetud.

Pööraseid 9ondaid saab ERMis kogeda 14. oktoobrini.

Näituse ülespanek: vaja läks ka meistrimehe oskusi

IGA OKAS LOEB

TREFFNERI RAHVAS SIILIL: ÕPETAJA & ÕPILANE

ANNI LEENA KOLK

Mai alguses toimus taasiseseivunud Eesti suurim sõjaline õppus SIIL, kus osalenute hulgast võib leida inimesi nii Treffneri õpetajas- kui ka õpilaskonnast. Vaatame, kuidas panustasid meie prantsuse keele õpetaja ja 11. klassi õpilane ürituse toimumisse.

Tiina Niitvägi-Hellamaa

Kuidas Siilile sattusite?
Astusin Kaitseliitu koos ühe vana hea sõbraga, kellega olime liitumist juba varem arutanud. Üheks põhjuseks oli kindlasti moraalne kohustus, mida olen tundnud. Mu vanaisa oli kaitseliitlane, selle eest lasti ta maha. Mu vanaema, ema ja onu küüditati Siberisse. Teiselt poolt oli ka uudishimu näha, kuidas kaitsevägi kui süsteem toimib. Arvestades sündmusi Gruusias ja Ukrainas, tahaksin olukorras, kui midagi sellist juhtub, saada aru, mis toimub, osata käituda, vastu hakata. Ehkki loomu poolest olen ma pigem patsifist, arvan siiski, et peame olema valmis ennast kaitsma. Näiteks Iisraelis, mis on palju keerulisemas geopoliitilises positsioonis kui Eesti, saavad tüdrukud täpselt samasuguse väljaõppe kui poisid. Seal on iga kodanik võimeline vajadusel relva haarama.

Kas arvate, et Eestis võiks ka nii olla?
Arvan, et Eestis peaks kindlasti kõikide elanike - olenemata soost - teadlikkus ja ettevalmistatus olema paremal tasemel. Riigikaitse kursus (vähemalt teoreetline) võiks olla laiemalt propageeritud. Kui tõesti midagi juhtub ja mingi ala hõivatakse, siis mida rohkem inimesi on võimelised vastupanu osutama, seda parem. Vajalik on oskus olukorda hinnata ja sellises situatsioonis käituda.

Mida Kaitseliitu astumiseks tegema peab?
Esimene asi on sõduri baasväljaõpe: rivi-, meditsiini-, laskeõpe ja nii edasi. Kui selle läbi teed, saad aru, kas kaitseliit üldse sobib sulle või mitte. Eelmisel suvel tegin reamehe eksami ära. Eksamil läbitakse 30 kilomeetrit täisvarustuses ja tuleb erinevaid ülesandeid täita. Näiteks tuleb osata määrata kaardi peal oma asukoha, miine panna, lasta, esmaabi anda ja tulekaarte joonistada. Sain aru, et otsene lahingutegevus on füüsiliselt liiga raske.

> Mina ikka saatsin poolsalaja oma noorimale lapsele õhtul head-ööd-sõnumi.

Kaitseliidul on kaks tasandit. Üks on tsiviiltasand, kuhu kuulun ka mina - olen Tartu Maleva Akadeemilise Malevkonna kaitseliitlane. Minu ülesanded sellel tasandil on kõikvõimalikud ühised tegevused ja Kaitseliidu promomine. Ühesõnaga, väljapoole suunatud tegevus. Teine on sõjalise üksuse tasand.

Mis olid Teie ülesanded SIILil?
Minu jaoks oli see õppus esimene, kus olin kindlas ametis tagala üksuses. See oli ka minu soov: et oleks võimalikult vähe otsest tulekontakti. Antud õppusel tegelesin toitlustamisega mitmes rollis: esmalt vastutasin toidupakkide jagamise eest. Ülejäänud aja olin köögis abiks - aitasin suppi segada, nõusid pesta, mida iganes vaja oli. Olin ülemus ja laotööline ühes isikus: tõstsin kaste ja kirjutasin saatelehti. Nautisin ka lihtsalt köögis olemise võimalust. SIILil tungis vaenlane kogu aeg peale ja meie pidime lakkamatult ümber paiknema. Sisuliselt kord päevas pakkisime ennast kokku ja siis jälle lahti. Füüsiliselt tähendab see, et autod tuleb ära maskeerida, köök üles panna ja jälle kokku pakkida jne. Korra juhtus nii, et supp juba kees, kui pidime jälle ära sõitma: tõmbasime kateldel põletid alt ära ja sõitsime supp katlas uude kohta. Igal öösel magasin lageda taeva all, oma positsioonil, sest kui pimedas häiret antakse, ei jõua ju kuhugi joosta. Nii olen kohe õiges kohas, automaat, kiiver ja rakmed käeulatuses, minutiga lahinguvalmis.

Mis oli kõige raskem?
Minu jaoks oleks kõige raskem see, kui lihtsalt oled positsioonil ja võid seal niiviisi mitu päeva olla, ilma et midagi juhtuks. Õnneks oli meil kogu aeg tegevust. Uneaeg jäi küll napiks: 4-5 tundi ööpäevas. Magama sai tavaliselt ühe paiku öösel ja hommikul tuli alustada varavalges või hoopis keset ööd mitu tundi vahis olla. See magamatus hakkas väsitama.

> Kümnenda päeva lõpuks olin täiesti laip.

Kas reaalsustaju kadus ära ka ja tundus, et on päriselt sõda?
Osa minust teadis, et see on mäng, seega otsest hirmu polnud. Aga ülesandeid täites käitusin nii, nagu tegelikus olukorras käituma peaks.

Kas oli ehmatavaid hetki?
Esimesel ööl olin just magama jäänud, kui ärkasin laskude ja hüüdmise peale. Täpselt ei saanud aru, mida hüüti, sest olin unine ning segaduses. Ümberringi oli kottpime ja kusagil ala teises servas tulistati. Hambad plagisesid, ei teagi, kas külmast või närvidest. Jäin oma positsioonile, teadmata, kus on ülejäänud rühmakaaslased, päris kõhe hetk oli. Hiljem selgus, et vastase luurajad olid alasse sisse tulnud ja nende pihta avati tuli. Kokkuvõttes ei teinud mina oma relvast SIILil ühtegi lasku.

Kas mobiili võis kaasa võtta?
Tegeliku mobilisatsiooni puhul tuleb esimese asjana välja lülitada mobiiltelefon. Seega polnud need ka õppusel lubatud. Erandkorras võisime siiski hädavajadusel telefoni kasutada, sest paljude jaoks on töö seisukohast keeruline 10 päeva levist väljas olla. Loomulikult ei tohtinud mobiiliga niisama lobiseda või netis surfata, kui igav hakkas. Mina ikka saatsin poolsalaja oma noorimale lapsele õhtul head-ööd-sõnumi.

Kuidas Te oma kogemuse kokku võtaksite?
Minu jaoks oli see väga positiivne kogemus, sest esiteks sain aru, et valitud ametikoht sobib mulle. Edaspidi saan juba palju rahulikuma südamega õppusele minna. Nüüd tean ka märksa paremini seda, mida vaja läheb ning kindlasti kaasa tuleks võtta. Teiseks, ehkki nägin väga mastaapsest õppusest ainult ühte väikest osa, siis see osa toimis ja oli logistilisest seisukohast hädavajalik. Kogesin omal nahal, et tõepoolest iga okas loeb!

Elis Õunapuu (11.c)

Kuidas SIILile sattusid?
Kodutütar olin juba aastast 2009 ehk Kaitseliiduga olen seotud olnud üheksa aastat. Eelmise aasta detsembris astusin Kaitseliitu, sest kodutütar saab olla kuni 19-aastaseni. Kaitseliitu astudes on eelduseks, et läbitakse sõdurioskuste kursus ja alles peale seda õpitakse endale eriala. Otsustasin, et tahan ennast proovile panna ja läbida samal ajal kohe ka jaomeediku kursuse. Jaanuarist aprillini põhimõtteliselt elasingi igal nädalavahetusel metsas ja seetõttu olin konstantselt unepuuduses ja sinikatega kaetud. Sealt edasi oli järgmiseks sammuks SIIL.

Mida Sina tegema pidid?
Kuulusin Põlva maleva juhtimistagalarühma sidejakku. Meie ülesandeks oli tagada side lahinguvälja ja tagala vahel, korraldada laskemoona vedu ja tuuapeajuhtimispunktist moona, toitu ja vett. Kui sidet ei ole, siis ei peeta ka sõda, sest midagi pole võimalik juurde saada ning kommunikatsioon eesliini ja tagala vahel puudub.

Kui väsitav õppus oli?
Ööpäevas sai keskmiselt kolm tundi magada, sest olime töökäte puuduse tõttu kõik kahe inimese eest väljas. Tagada nelja inimesega 24-tunnine pidev valve kahes erinevas kohas on ikka päris hull. Päeval on kerge, saab teha pikemaid vahetusi, aga öösel lähevad unetunnid kaduma. Kümnenda päeva lõpuks olin täiesti laip. Küll aga aitasid kohv ja adrenaliin väsimuse peletamisele kaasa.

> Sõdur sööb siis, kui sõda on läbi

Kuidas eluolud olid? Mida sõite, kus magasite, kuidas pesemisega oli?
Kümne päeva jooksul saime viis korda valmis tehtud katlatoitu. Ülejäänud toidukorrad olid kõik 24h-toidupakkidest, millest pidi ise endale süüa valmistama. Seal on sees näiteks konservid, küpsised, pasteedid ehk piisavalt, et söönuks saada. Söögitegemisvõimalus oli, kuid mina tõin neli tervet toidupakki koju tagasi. Pigem tarbisin hästi palju vett, sest palav oli ja seetõttu süüa väga ei tahtnudki. Vahepeal ei olnud söömiseks aega, sest action käis ja pidi tööle keskenduma. Sõdur sööb siis, kui sõda on läbi. Magasime telgis või lageda taeva all. Kuna jäin vahepeal haigeks, siis paar ööd magasin ka autos, kus oli natuke soojem. Pesemisvõimalust... ei olnud. Kümne päeva jooksul leidsime kokku kaks järve ja käisime kiirelt sisse-välja. Nii tuli korraks jälle inimese tunne peale. Õnneks olid ilusad ilmad ja vihma ei saanud kordagi.

Mis oli kõige põnevam? Aga raskem?
Oli nii kuues-seitsmes päev. Olin meeletult väsinud ning jõin iga paari tunni tagant kohvi, et ärkvel püsida. Meil oli autos kokku neli raadiojaama. Kui kuskilt midagi tuli, siis pidi märkmeid tegema ja neid sõnumeid käsuliini pidi ülespoole edastama. Tuli pidevalt jälgida, kas side ikka kõigiga toimib ning ega vastane pealt ei kuula. Ühel hetkel tekkis lahinguväljal kontakt ja kõik rühmad olid korraga kontaktis. See vallandas muidugi täieliku infolaviini, sest neljast raadiojaamast hakkas korraga infot tulema ja seda oli vaja teistele vahendada. Pidi olema väga täpne, aga samas oli ka suur segadus ja hämming. Äpardusi muidugi juhtub, inimesed saavad olukordadest vahel valesti aru. Näiteks ei saada aru, kas kopter on juba alla lastud või mitte - üks rühm oli tegelikult seda juba teinud, aga teine rühm ikka veel andis valanguid, sest info lihtsalt ei jõudnud õigeaegselt nendeni.

Kogesin omal nahal - iga okas tõepoolest loeb!

Mis Sinu varustusse kuulus? Kas midagi tuli ka kindlasti maha jätta?
Relv ja täislahingvarustus on igal sõduril kaasas. Relv ise koos moonaga kaalub kokku umbes 8 kilo, ülejäänud varustust on umbes 30 kilo ringis. Terve varustus muidugi kogu aeg seljas ei olnud, aga kuskil 10-15 kilo küll. Mobiili võis kaasa võtta, aga käsklus oli, et need peavad olema välja lülitatud. Kui vaenlane märkab, et järsku tekib metsatukka üle 30 mobiili, millel andmeside sees, siis on kerge tuvastada, kus inimesed asuvad.

Kas siis välismaailmaga ei olnud mingit kokkupuudet?
Tegelikult saavad kõik mingil määral ikkagi telefoni sees hoida ja kas või mõne sõnumi kodustele saata. Näiteks kui oled liikumises ja lähed mingist linnast läbi, kus on palju erinevat kiirgust, saab vabamalt suhelda, sest linnas on keerulisem telefone niimoodi vaadelda. Peab ise tark olema ja õigel ajal telefoni taas välja lülitama!

Kui väga SIILi sisse elasid?
Alguses oli tunne, et oh, teeme ära, sest see oli ikkagi minu jaoks esimene suurõppus. Ärevus oli sees, et kust vaenlane tuleb ja pidevalt olid närvid pingul. Kuuendal päeval tekkis juba rutiin: teadsin, kuidas päev kulgeb, hakkasin asja rahulikumalt võtma, aga olin siiski valvel. Tegelikult on sõda ju hoopis teistmoodi ja kõike ei olegi võimalik läbi mängida.

Kas juhtus ka äpardusi?
Neid juhtub ikka. Küll oli vee- või laskemoonapuudus, probleemid käsijaamaakude laadijatega, aga sõda on sõda ja tuleb leida alternatiivlahendusi.

Kas arvad, et neiud peaks ajateenistuse läbi tegema?
Minu arvates võiks ajateenistus kõigile kohustuslik olla, aga naised võiksid läbida selle lühema ajaga ja ilma eriala omandamata. Kuna ajateenistus koosneb erinevatest etappidest, siis kõige esimese sõduribaaskursuse, mis kestab kolm kuud, võiks küll minu meelest kõik naised läbida.

On sul mõni soovitus lugejale?
Päriselt ka, minge ajateenistusse! Ma tahaksin, et rohkem inimesi pühendaks ennast riigikaitsele. Naised võivad liituda ka Naiskodukaitsjatega ja mehed, kes ajateenistusse minna ei saa või on ennast välja vingerdanud, võiksid siiski liituda Kaitseliiduga. See on vabatahtlik ja seal saab ise oma koormuse valida. Noored võiksid rohkem mõelda, mis meid ümbritseb, mis on ajaloos juhtunud ning mis hetkel maailmas toimub. Meil eestlastena on vaja panustada oma riigi kaitsesse.

PILT: ERAKOGU

PALGAARMEEST JA NAISTEST AJATEENISTUSES

JUUDIT LINDSALU

Paljudes Euroopa riikides on ajateenistus vabatahtlik. Seda ka näiteks meie naaberriigis Lätis. Samas Norras ja Iisraelis saavad sõjaväelise väljaõppe kohustuslikus korras kõik kodanikud, ka naised.

Ajateenistust on võrreldud vanglaga ja vabatahtlikult võtaks endale kaitseväe kohutuse alla neljandiku praegustest kutsealustest. Siiski on kohustuslik ajateenistus meie väikse riigi jaoks äärmiselt oluline. Me ei tohi võtta enda iseseisvust iseenesestmõistetavana. Olukorras, kus Eestile hingab kuklasse suur idanaaber, ei saa me kunagi teha riigikaitse osas järeleandmisi.

Leian, et palgaarmeele üleminek teeks meie kodumaa oluliselt haavatavamaks. Kuigi Läti julgeolekut tagab hetkel palgaarmee ja kõik tundub hästi olevat, siis erinevate rahvusvaheliste institutsioonide hinnangul on lõunanaabrite kaitsevõimekus küllaltki madal. Praegu on otsustanud isegi riigid, kellel ei ole väga suurt julgeolekuohtu (Prantsusmaa, Rootsi), taastada kohustusliku ajateenistuse. See peaks olema tugev signaal, et kohustuslik ajateenistus on tõhus ja jätkusuutlik riigikaitse süsteem.

Naised ajateenistusse!?
Meie õiglustunne leiab, et ühiskondlikud kohustused peaksid olema võrdselt jagatud. Ometigi peaksime kohustuste jagamisel arvestama inimeste erinevustega,

> “On üsna arutu anda Eesti naistele veel üks kohustus olukorras, kus me ei suuda tagada neile võrdseid õigusi

ikka selleks, et toimida võimalikult efektiivselt. Ajateenistus on üles rajatud meeste ja naiste vahelisele suurimale erinevusele - füüsisele. On üldteadmine, et naised on meestest füüsiliselt vähem võimekad. Seega ei peaks me taotlema naistele kohustuslikku ajateenistust, kuna neil puuduvad selleks eeldused. Nagunii kaotavad naised ka iga saadud lapsega vähemalt kaks karjääriaastat ja sellest on saanud vaikimisi naiste ühiskondlik kohutus, mida pahatihti ei oska märgatagi.

Norras ja Iisraelis on ajateenistus naistele kohustuslik. Tõsi, Iisraelis on kõrgendatud julgeolekuoht, Norra ühiskond võtab aga naisi ja mehi võrdsetena (maailmas paremuselt 3.), seega on selline riigikaitsesüsteem põhjendatud. Eestis on aga tohutu palgalõhe ja naised peavad nägema suurt vaeva selleks, et meestega võrdsed olla. Näiteks diskrimineerivad tööandjad lastega naisi, küll aga mitte mehi. Niisiis on üsna arutu anda Eesti naistele veel üks kohustus olukorras, kus me ei suuda tagada neile võrdseid õigusi.

Kas võrdõiguslikkust taotlev Eesti naine peaks minema vabatahtlikult ajateenistusse?
Olen küsinud seda küsimust paljude tuttavate käest ja enamik on vastanud jaatavalt. Ka mulle tundus induktiivselt „jah” õige vastusena, sest kui inimesed tahavad võrdseid õiguseid, siis tuleb ka kohustused võrdselt ära jagada, eks? Siiski on naistel juba üks suur ühiskondlik kohustus - lapsed.

Kui võrdõiguslikkusesse uskuv naine läheb ajateenistusse, siis väljendab ta sellega ühtlasi hoiakut, et tema on see nn „nõrgem pool”, kes peab ennast tõestama, kohutusi juurde võtma ja hakkama käituma nagu mees, selleks et temaga võrdne olla.
Naine ei ole mehest kehvem ja ei pea tegema otseselt midagi selleks, et olla kuidagi mehega võrdsem! See, et naine on füüsiliselt nõrgem ja võtab endale teise ühiskondliku kohustuse, ei tähenda, et ta oleks tööturul või ühiskonnas vähem väärtuslik. Eestil on selles vallas veel arenguruumi.

TREFFNER – ELU PARIM OTSUS

SIIM ILVES,
MÄRT SAAR,
SIIM KRISTJAN ELLERVEE,
MIHKEL HÕLPUS

Kool, kuhu pea igal hommikul suundume. Kool, kus on meie sõbrad. Kool, kus on inimesed, kes jagavad meile tarkust. Kool, mida peetakse ehk loomulikuks ja ei osata hinnata piisavalt. Kool, mille nimi on Hugo Treffneri Gümnaasium.

Raske, kui see ise endale raskeks teha

10. klassi alguses, kui astusin esimest korda Treffneri õpilasena Rüütli tänava peauksest sisse, tundsin, et tulevad rasked kolm aastat. Kolme aasta jooksul õppisin, et koostööd tehes läheb kõik palju hõlpsamalt. Loomulikult aitavad sellele kõige rohkem kaasa sõbrad ja vanemad, kuid ka õpetajad ja kooli juhtkond. Õpetajad üritavad õpilastele pakkuda võimalikult palju erinevaid viise õppimiseks ning kooli juhtkond jälgib, et kõik sujuks haridussüsteemile vastavalt.

> “
> Juhtkond on õpilastele lähemal, kui arvatakse.

Meie elu lihtsustamiseks on Treffneri juhtkond koostanud reaal-, loodus- ja humanitaarsuunale erinevad õppekavad, mis lähtuvad haridusministeeriumi nõuetest ja suuna olemuselt. Loomulikult on igal õpilasel võimalik võtta ka erinevaid vabaaineid, millest nad huvituvad ja tahavad lisaks õppida.

Soe delikaatsus

Maikuu Miilangus ilmunud artiklis “Meie viimane vigade parandus” jäi kõlama väide, et juhtkonna suhtumine õpilastesse on külm ja kauge. Kuid kas see on tõesti nii? Tõsiasi on see, et teatud distants peab siiski säilima. See aga ei tähenda, et juhtkond on keeranud õpilastele külma õla. Juhtkond ei saa kooli juhtimist ootele panna, et kõikide õppuritega individuaalselt vahetundides maast ja ilmast vestelda. Kuid näiteks pärast matemaatika eksami lõppu ootas koridoris direktor naerusilmil ja küsis, kuidas oli. See tegi olemise palju lihtsamaks ja rahustas ehk ka närve. Ka õppealajuhataja on hea huumoritajuga, väga paindlik ning vastutulelik näiteks keeleeksami tunnistuse ära toomisega.

Direktori ja õppealajuhataja kaela veeretati eelmises Miilangus ilmunud artiklis nii õpilaste kui ka õpetajate hulgas suurt segadust ja pahameelt tekitanud Stuudiumi tutvustamine koolile. Tegemist oli haridusministeeriumi poolt läbi viidud otsusega integreerida Stuudium kõikidesse koolidesse ning direktori napid kommentaarid Miilangu küsimustele võisid olla tingitud puhtalt sellest, et tegemist oli ka tema jaoks uue asjaga.

Riigi juhtimisel peetakse tähtsaks läbipaistvust ning seda ka kooli juhtimisel. Kooli juhtkond on selleks puhuks loonud ümarlaua, kus õpilased saavad teada uut infot ning on võimalik teha uusi ettepanekuid.

Kuula, küsi, kurda

Härra direktori või proua õppealajuhataja poole personaalse murega pöördudes on abi garanteeritud. Puudumiste või muude viperuste eest saab juhtkonnalt küll noomituse või kaks, kuid treffneristina omandatakse oma vigadest õppimise kunst ja koolitee lõpuks andestavad koolijuhid igale õpilasele tema patud.

> “
> Kui tunnid järjest üle lased ja õppimisega tegeleda ei viitsi, siis ei tasu koolis üldse käia.

Ka aineõpetajad on vastutulelikud ja abistavad. Õpilase ja õpetaja vahelise koostöö muudab tõhusaks teineteisega suhtlemine, mis saab alguse ennekõike tunnis kohal käimisest. Ainetunde meenutades selgub, et õpetaja annab tervele klassile alati vajaliku koguse teadmisi, et täita kodutöid ning saada arvestusel kerge vaevaga hakkama.

Hädas õpilasele seletavad õpetajad tunnis või pärast tundi arusaamatud kohad lahti ning suunavad lisamaterjalidega õigele rajale, õpilasel tuleb ainult küsida. Harva esinevatesse puudumistesse suhtutakse enamasti samuti leebelt. Kuid nagu raamatus ei ole kõik lehed ühesugused, ei ole see seda ka meie kooli õpetajaskonnas. Kõik õpetajad on omamoodi ja reageerivad erinevalt. Kui inimene ei julge praegu enda puudumise või hilinemise eest seista, siis kuidas ta tulevikus hakkama saab? Kohusetundlik treffnerist läheb õpetaja juurde, vabandab või räägib oma murest ning palub tunni- ja kodutöid, et pidada klassikaaslastega sammu ja näidata õpetajale, et ta on inimene, keda saab usaldada.

Prioriteedid paika, võimatu võimalikuks

Maikuu Miilangu artiklis “Meie viimane vigade parandus” kirjutati, et kooli kõrvalt ei jõuta enam spordiga tegeleda. Leian, et kes tegelikult viitsib tunnis tööd kaasa teha, ei peagi kodus õppimisega nii palju vaeva nägema. Tean isiklikult mitut selle aasta tulevast medalisti, kes suudavad kooli kõrvalt tegeleda veel lausa mitme spordiala või huviringiga. Selleks, et kõigega toime tulla, peab prioriteedid paika panema. Ära veeda nii palju aega Facebookis või kus iganes. Tegele sellega, mis huvi pakub. Igaüks peaks järele mõtlema, mida oma eluga peale hakata. Kui esimeste prioriteetide hulka ei kuulu kool, siis ilmselgelt ei ole vaja tulla segama teisi, kes sellest koolist tarkusi omandada soovivad.

Ehk on praegu lihtsam harjumusi luua?

Artiklis “Meie viimane vigade parandus” nuriseti ka selle üle, et õpilane paar minutit hiljaks jäädes kohe jamadesse satub ning õppealajuhatajalt ukse peal pahandada saab. On toodud välja, et seetõttu ei julgetagi hilinedes kooli üldse tulla. Minu arvates peaks see olema just vastupidi: kui hilined, siis tead, mida järgmine hommik teistmoodi teha. Olen kuulnud palju vingumist, et meid tuleks ju kohelda siin koolis nagu täiskasvanuid ja seega peaksime olema ise suutelised otsustama, kas hilineda või mitte ja kunas puududa. Täiskasvanud inimestest suur osa käib tööl, kus kehtivad sarnased reeglid. Meie kool aitabki ju valmistuda tööeluks. Jah, võib-olla tulevikus ei olda tööl ukse peal jälgimas, kas hilined või mitte. Kuid ega seal ei pahandatagi, seal võib distsipliini puudumise tõttu lihtsalt töökoha kaotada. Kes see ikka tahab omale töölist, kes otsustab ise, kunas ta mida teha soovib. Sama lugu on koolis: kes see tegelikult endale ikka sellist õpilast soovib? Kuid mida teeb HTG juhtkond, kui õpilane mingi taolise jamaga hakkama saab? Räägib temaga, vahest hoiatab, kuid välja ei viska. Isegi kui õpilane peaks sattuma suurematesse jamadesse, kaitseb juhtkond alati oma kooli õpilasi.

Treffner - elu alus

Treffner on mind valmis pannud eluks - nii hea hariduse, erinevates olukordades toimetuleku kui ka distsipliini kasvatamisega. Olen kindel, et see on olnud mu elu üks parimaid otsuseid ja paremaid aegu ning jään seda siit keerukasse maailma lahkudes igatsema.

AUTOR: TANEL TAMM

KUIDAS TELESERIAAL TÕSTIS ENESETAPU MÄRKSÕNA GOOGLE'I OTSINGUS 20%

LIIS MARII VALEIKA

Aasta aega seedinud, otsustasin, et vaimse tervise kuu on hea aeg kirja panna mõtted seriaalist „13 Reasons Why". Spoilers ahead!

„13 Reasons Why" on Jay Asheri romaanil põhinev Netflixi seriaal, mis käsitleb koolikiusamist ja enesetappu. Esimene hooaeg sai väga vastuoluliste reaktsioonide osaliseks. Ühelt poolt kiideti tegijaid, et nad on olulisel teemal arutelu algatanud. Samas räägiti palju sellest, et seriaal romantiseerib enesetappu ja on ohtlik inimestele, kes ise vaimse tervise probleemide või enesetapumõtete käes vaevlevad. Eesmärk oli hea, kuid mis läks kurva loo jutustamisel valesti?

Viga põhiidees

Alustuseks teeksin selgeks, et räägin siiski just seriaalist, mitte raamatust. Lugesin ka raamatu läbi, aga kuna storyline on põhimõtteliselt siiski sama, ei hakka ma raamatu erinevustele keskenduma.

Kõige suurem viga oligi minu meelest algses idees: peategelane Hannah süüdistab teisi inimesi oma enesetapus. Noortele maaliti pilt Hannah'st kui märtrist, kes suutis panna talle haiget teinud inimesi oma tegude eest kannatama, jättes mulje, et enesetapp on ratsionaalne viis probleeme lahendada. Lisaks veel armunud poiss Clay, kes tahab kõigest väest kättemaksu ja õiglust jalule seada, ning ongi olemas romantiline pilt enesetapust kui relvast, mis kiusajatele koha kätte näitab. Kõige hullem nende süüdistuste juures on hoopis see, et Hannah tõesti ei suuda minus kaastunnet tekitada, kuna kõik probleemid on alguse saanud kas Hannah dramaatilisusest või lihtsalt arusaamatustest.

Esimene reaalne sündmus, mis oleks võinud vallandada traagiliselt lõppeva sündmusteahela, oli vägistamine, mille eest pani Hannah vastutuse lisaks vägistajale ka kõigi teiste õlule. Sarja loojad võtsid ära olulise punkti enesetapu juures: „süüdi" ei ole mitte keegi teine, inimene ise võtab otsuse vastu ja just see teebki enesetapust nii raske teo, milleni ratsionaalsete mõttekäikudega ei jõua. Lihtne on süüdistada teisi ja nii endalt vastutus ära võtta. Just seda teeb „13 Reasons Why" ja maalib noortele pildi ideaalsest viisist oma probleemide eest põgeneda ja ka teistele kätte maksta.

Lihtsustatud pilt keerulisest

Sarja loojate sõnum oli, et peame rohkem märkama, ära tundma ohumärke ja üritama aidata. Ometi ei näidanud Hannah sarja jooksul üles mitte mingisuguseid märke depressioonist või suitsiidsusest, jättes mulje, et enesetapp on valik,

> „Süüdi" ei ole mitte keegi teine, inimene ise võtab otsuse vastu.

mis tuleb lihtsalt. Pealiskaudsuse võib panna hooaja ja episoodide pikkuse arvele, 520 minuti jooksul võib tõesti olla keeruline süvitsi kellegi vaimse tervise halvenemist näidata. Kas enesetapp, koolikiusamine ja vägistamine ei ole piisavalt olulised, keerulised ja ohtlikud teemad, et nende kujutamisel mitte punkte vahele jätta? Rikuti ka suitsiidist rääkimise üht põhipunkti - nimelt näidati kogu akti väga graafiliselt. Tegijate sõnul oli see eesmärgiga šokeerida, kuid arvan, et see stseen tegi rohkem kahju kui

ALLIKAS: DAILYMAIL

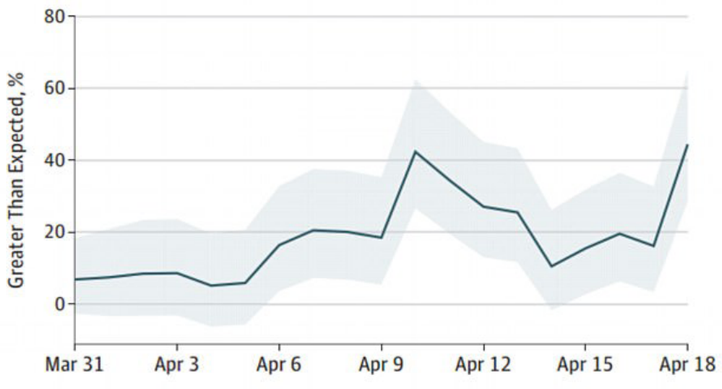

Google'i otsingud sõnaga "suicide": 19 päeva peale 1. hooaja välja tulekut.

kasu. Seriaali loojad konsulteerisid küll spetsialistidega, kuid osa neist võttis hiljem sõna ning avaldas pettumust, et nende nõuandeid oli eiratud.

Reaalsus

Jah, „13 Reasons Why" saavutas oma eesmärgi ja pani inimesed enesetapust rääkima. Paljud noored armastavad seda seriaali ning kiidavad produtsente, et nad käsitlesid teemat otsekohesemalt ja šokeerivamalt kui eales varem. Ometi on suur hulk eksperte, noori ja vanu, kes mõistavad hukka sarja loojate vastutustundetu suhtumise enesetappu ja noortesse, kes seriaali vaatavad. 19 päeva jooksul peale 1. hooaja Netflixi jõudmist tõusid Google'i enesetapuga seotud otsingud 20% võrra, kusjuures suur osa neist otsingutest puudutas just küsimusi, kuidas sooritada enesetappu.

Paljud noored, kes ise depressiooni põevad või enesetapukatse üle on elanud, võtsid sõna ja ütlesid välja, kui suur trigger seriaal oli ja kui vale pildi see enesetapust maalis. Mäletan isegi, kuidas sundisin end voodisse jääma, kui vaatasin esimese hooaja viimase episoodi ilmselt kurikuulsaimat stseeni. Ma ei ütle, et „13 Reasons Why" ei tohiks eksisteerida, kuid tegemist on teatud ühiskonnagrupile siiski väga ohtli-

> Sari ei paku alternatiive ega realistlikku lugu.

ku seriaaliga. Kannatades ise suitsiidsete mõtete käes, jätab „13 Reasons Why" mulje, et mitte mingit muud lahendust ei olegi. Hannah esiteks ei proovigi oma probleeme lahendada ning süüdistab lõpus oma koolinõustajat, kes talle järele ei jooksnud ja rohkem abi ei pakkunud... Sari ei paku alternatiive ega realistlikku lugu noorest, kes otsustab endalt elu võtta.

Vastus kriitikale

Üllataval kombel suutsin vaadata läbi ka teise hooaja ning tahan vähemalt nii paljus loojaid kiita, et tõesti, hoiatusi on rohkem. Samuti meeldis mulle väga Jessica roll ja lugu tema vaimsest paranemisest. Jessica tegelaskuju näitab realistlikult ja õigesti, kuidas inimesed päriselt traumeerivate sündmuste korral tegutsevad ja mismoodi nende mõistus kõike analüüsib. Üldiselt oli näha, et produtsendid ja stsenaristid tahtsid kriitikale vastata. Tõesti, seletades lugu laiemalt ja mitme pilgu läbi, päästis teine hooaeg minu jaoks Hannah' kui tegelase. Ometi ei tee see olematuks esimese hooaja tekitatud kahju ja ohtlikkust.

Kokkuvõttes tõstab „13 Reasons Why" terve ja mõistliku noore jaoks ühiskonnas eksisteeriva tabuteema ümbert kindlasti saladusloori, kuid kui oled ise minevikus või hetkel kannatamas suitsiidsete mõtete, depressiooni või enesevigastamise käes, soovitan „13 Reasons Why" oma seriaalivaatamiste check-listist maha tõmmata.

Kui tunned, et vajad abi, siis esimese asjana pöördu vanema, sõbra või õpetaja poole. Kui aga tuttavaga rääkida ei taha, siis Eestis toimib ka MTÜ Eluliin (www.eluliin.ee), kes pakub igapäevast tugitelefoni ja ka kriisinõustamist.

Enesetapp ei ole lahendus, vaid põgenemine. Kõigile leidub abi ja igale probleemile vastus.

Allikas: The Atlantic

ALLIKAS: IMDB

Teise hooaja teaser.

RAKETT 69” VÕITJA KADI SIIGUR: „LOOGIKAGA ON KÕIK VÕIMALIK!”

KARMEN KUKK

Noorte teadusvõistluse „Rakett 69” kaheksanda hooaja võitis meie oma 10.a klassis õppiv Kadi Siigur. Miilang uuris teleekraanidelt nähtu kohta lähemalt ning soovib Kadile jätkuvalt tuult tiibadesse!

Miks otsustasid saatesse minna? Mind on lapsest saadik teadus huvitanud, kõigepealt matemaatika, siis füüsika ja keemia.

„Rakett 69” saadet olen vaadanud 8. eluaastast saadik ehk päris saadete algusest. See oli alati nii kauge, huvitav, maagiline. Unistasin saatesse minekust, aga varem ei olnud julgust. Sellel aastal ütles ema, et kui ma ise end saatesse ei registreeri, siis ta saadab mu Riinu (Tamm, kohtunik - toim.) juurde ümberveenmisjutule. Viimane tundus palju hirmsam. Minu klassi sattus ka Leonid, kes oli eelmisel aastal käinud ja plaanis uuesti minna. Lõpuks otsustasin, et võiksin ka proovida.

Millised ülesanded ja saated olid kõige põnevamad, meeldejäävamad? Mu üks lemmik oli esimene ülesanne, mille me Kristiinaga kahekesti ära võitsime - maateaduste saade, kus pidi kivimeid määrama. Minu jaoks tõeliselt lihtne, tegime kõik 5 minutiga ära. Ehitusplatsi ülesanded sobisid mulle, taaskord puhas loogika. Valguse teel juhitava roboti ehitamine oli ka väga lõbus, aga näiteks raskuste saates ei saanud ma üldse hakkama. Üks keerulisematest, mille lahendamise üle ma uhke olen, oli kõlari ehitamine. Meil Kristiinaga puudusid mõlemal selle kohta igasugused eelteadmised. Me ei teadnud, mida teha, läksime isegi tülli, kuid lõpuks puhtalt loogikapõhiselt siiski võitsime.

Raketisaate vanusepiirang on 15-25. Kas osalejate suured vanusevahed ebavõrdsust ei tekita ? See on tõsi, et vanusevahed võivad tohutud olla, aga tegelikult ei mängi see mingit rolli. Spetsiifilisi teadmisi ei lähe väga tarvis. Vaja on hästi palju loogikat ja sellega on põhimõtteliselt võimalik kõik ära teha. Vaid vähesed võitjad on olnud üli-koolidest. Nad on enamasti nii palju juurde õppinud ja hakkavad üle mõtlema, kuid tegelikult läheb vaja vaid loogikat ja põhiteadmisi.

Kas kaamerate ees olemine tekitas pinget, ajas rohkem närvi? Kui suurt ebamugavust põhjustasid pidevad intervjuud? Alguses tundus see päris hirmus. Eriti esimese saate ajal, kui tulin teaduslabürindi rajalt maha ja kaameramees tuli mulle ütlema, et närvitsen liiga palju. Aga sellega harjus kiiresti ära! Alati oli sinu ees ülesanne, mis oli vaja ära teha ja mitte midagi muud ei olnud.
Intervjuud olid alguses küll natuke imelikud. Alati tuli rääkida täislausetega, olevikus, ei tohtinud vastata küsimustele nii nagu tavavestluses, vaid pidi põhjalikult lahti seletama, sest küsimusi ei panda eetrisse. Aeg-ajalt, kui oli raskem periood, siis mõned intervjuud viisid liimist lahti. Aga kaamerahirm on mul nüüdseks küll täielikult kadunud.

Sa leidsid saatest oma sugulase Viktoria. Kuidas oli temaga võistelda? Me ei olnud varem tutvunud ja kohe algusest peale oli väike segadus. Päris esimesel päeval rajale minnes ütlesin „Siigur”, kuid mulle anti Viktoria nimi. Hakkasime suhtlema, vaikselt uurima ning tuli välja, et oleme hästi kaugelt sugulased. Meie ühine esivanem on Kikso Erm Sigur, kes sündis aastal 1780. Tema poeg esimese naise Anniga on Viktoria esiisa. Pärast Anni surma võttis Kikso uue naise Liso ning nende poeg oli omakorda minu esivanem. Millalgi mõlemalt poolt Sigur muutus Siiguriks. Ja minu jaoks ei ole oluline, kelle vastu võistelda, sest üritan lihtsalt endast maksimumi anda.

Millal hakkasid mõtlema võidu peale? Läksin alguses ainult tohutu lootusega, et ma sinna üldse sisse saan ja et ma esimesena välja ei lange. Mida kaugemale jõudsin, seda suuremaks läksid ka eesmärgid, alati oli soov jõuda järgmisesse saatesse. Kunagi ei olnud eesmärk võita, ma ei arvanud, et seda reaalselt suudaksin.

Kui palju su klassikaaslased või lähedased huvi tundsid või iganädalaselt kaasa elasid?-nid? Huvi tunti tegelikult päris palju. Vahepeal õnnitleti juba ette ära, igaks juhuks, et äkki reageerib õigesti ja saab teada, mis on toimunud. Aga see on küll üks asi, mille Raketi saatetiim kohe algusest peale hästi ära treenis - mitte midagi ei tohi rääkida. Kui esimene saade eetrisse läks, siis tegelikult oli juba 10 tükki salvestatud. Saatesse minemise pidi ka saladuses hoidma. Finaal filmiti juba märtsis.

Kas pärast võitu on tänaval võhivõõraid ka juurde tulnud? On küll kusjuures, juba enne finaali, näiteks täiesti võõras inimene kõnnib mööda ja küsib, kes võidab. Tänaval väiksed lapsed tunnevad ära ja see on nii naljakas, kuidas nende näole ilmub äkitselt šokk või äratundmisrõõm. Seda on hästi lõbus vaadata.

Kas sa ise vaatasid ka saateid? Kui palju erines tegelikkus telepildist? Jah, vaatasin ning eks nad ikka ole erinevad asjad. Kohapeal antakse ülesannete jaoks siiski aega, aga saates on sellest hästi kiire ülevaade. Võtteplatsil oled 100%-liselt ainult selle sees, filmitakse kaks osa päevas ja ei ole aega millegi muu peale mõelda. Finaali puhul olid need erinevused eriti näha. Kui 24h ehitamist panna 30-minutilisse ülevaatesse, jääb palju olulist välja. Ise saates osalemine annab võimaluse panna tähele igasuguseid monteerimisvigu. Minu lemmik oli 3. saates, kus läks välja meie tiimi Artur: kõige esimestes kaadrites oli kasutatud järgmise saate plaani ehk Artur oli sealt juba puudu.

Mis on hetkel su tulevikuplaanid? Kuhu plaanid edasi õppima minna? Mul pole õrna aimugi, õnneks on 10. klass alles, aega veel otsustada. Ma ei tea, kas tahan Eestisse ülikooli jääda, sest tõsi on see, et mul on nüüd liiga lihtne siia sisse saada. Tahaksin lihtsalt ennast proovile panna ja välismaale minna. Teadusstipendiumit kasutan ka kindlasti ülikooliõpinguteks, aga veel ei oska täpselt öelda, mis ja kus.

Miks sa soovitaksid „Rakett 69-sse” minna? „Rakett 69-sse” soovitaksin igal juhul proovima minna, sest see on tohutult võimas. Keegi ei lähe sinna tegelikult võitma, aga

Pärast edukat finaali: 10 000 euro suuruse teadusstipendiumiga

PILT: ERR

just see kogemus iseenesest on tõeliselt tore. Esiteks kaamera ees olemine - kaamerahirmust saab lahti. Mul aitas see kõik väga palju oma ärevusega hakkama saada. Vahepeal oli aegu, kus ma tõesti väga tugevalt kartsin, aga kuna kogesin kõik selle läbi, siis nüüd on palju lihtsam. Üleüldse näed, kuidas kõik need teleasjad toimuvad. Saab hästi palju uusi tutvusi ning lahendada tõeliselt huvitavaid ülesandeid, mis ei ole ei kooli- ega ka olümpiaadiülesanded, vaid pead käed reaalselt külge panema ja praktiliselt läbi mõtlema, kuidas neid asju tegema peab. See on tõesti imeline kogemus.

TEISED TREFFNERISTID TOP15-S:

Anna Talas (11.a):

Minul isiklikult oli ennast väga imelik telekast vaadata. Kohapeal ei mõelnud üldse, et kõik hiljem näevad, mis toimub. Midagi ülimalt keerulist me tegema ju ei pidanud, lihtsalt alles ise saates olles saab aru, kui suur mõjutaja on pinge. Väljalangemine oli kurb, viimane ülesanne jäi ikka kummitama. Müstiline, kuidas aju õigel hetkel välja lülitub (nägin neid telliskive veel 2 nädalat unes).
Ilmselt jäävad võitjad rohkem meelde, minu elu on küll täiesti tavaliselt edasi läinud. Nii et kui keegi kardab osaleda, sest võib ennast rumalaks teha, siis võin kinnitada, et mõne aja pärast ei mäleta seda küll enam mitte keegi. Kui saaksin uuesti osaleda ja midagi teistmoodi teha, siis kindlasti üritaksin vähem üle mõelda ning vabamalt ja julgemalt protsessi nautida. Tagasihoidliku inimesena võib seal natuke tagaplaanile ja piltlikult öeldes teerulli alla jääda - ma üldiselt pole just liiga sõnakas, eriti võõras keskkonnas ja pidevalt oli väike hirm ennast lolliks teha.
Saates osalemist soovitan kõigil proovida. Isegi, kui väga hästi ei lähe, siis see on võimalus näha, kuidas seda kõike tegelikult tehakse. „Rakett 69" tõestab, et teadus võib olla väga lahe.

Leonid Zinatullin (10.a):

Iga võistlus, konkurss, olümpiaad karastab ja treenib. Vähesed teevad seda sel määral nagu „Rakett 69". Igaüks, kes raketi pardale astub, väljub sealt täiesti teistsugusena. See saade annab enesekindluse, õpetab kiiresti ning kindla käega tegutsema. Sellise kooli laadseid on vähe. Pärast Raketisaadet ma ei karda enam publiku ette minna. Närvilisus esinemise ees ei kao kuhugi, aga sa õpid, kuidas muuta seda adrenaliiniks. Adrenaliin on edasiviiv jõud, mis aitab teha suuri pingutusi ning blokeerida segajad.
Duellile minemine on sama tunne, mis koperdamine. Kukkumise hetk, mis kestab ja kestab. Olen kolm korda kaotanud ja seitse korda võitnud. Need olid kõige adrenaliinirohkemad hetked mu elus. Sellele hullumeelsusele olid tasakaaluks saadetevahelised hetked, kus saime lihtsalt koos aega veeta ja ettevalmistusi teha. Teadusteatriks valmistumine oli pikk protsess, näiteks töö meie ja teadustoimetuse vahel, kes kommenteerisid meie plaanide ohutust ja töökindlust. Ka finaali planeerisime umbes kuu aega ette ja siis tegutsesime 3 päeva kohapeal.
„Rakett 69-t" soovitan ma soojalt kõigile. Ärge kunagi minge võistlusele auhinna, vaid trenni pärast. Minge, et õppida ja tulla tagasi parematena.

SUVESOOVITUSED ÕPETAJATELT

ANNI LEENA KOLK

Suvel on lõpuks aega, et lugeda nii palju, kui süda kutsub, vaadata kasvõi tundide kaupa filme ja külastada põnevaid kontserte, näitusi ning etendusi. Küsisime õpetajatelt, milliseid kultuurisoovitusi nemad treffneristidele suveks annavad.

Helen Köhler

Raamat: Kes veel ei ole lugenud, soovitan kindlasti läbi lugeda Colleen McCullough'i „Ogalinnud", mis on imeline perekonna- ning eelkõige armastuslugu. Olen seda ise lugenud mitu korda ning iga kord avastan midagi uut, samuti poetan alati nii mõnegi pisara.

Film: Viimase aja hea film, mida julgeksin soovitada, on „Kolm reklaamtahvlit linna servas", mis võitis ka kaks Oscarit ning neli Kuldgloobust. Tõeliselt suurepärase rolli tegi Frances McDormand. Juba ainuüksi tema tegelaskuju pärast tasub filmi vaadata. Keelekasutus on filmis küll tõeliselt mahlakas, kuid sinna konteksti sobib see väga hästi. Eraldi tähelepanu võiks pöörata eestikeelsele tõlkele.

Kultuuriüritus: Endal on plaanis minna vaatama Tartu Uue Teatri suvelavastust „Kremli ööbikud", kus Märt Avandi kehastada on Jaak Joala roll. Märt on lihtsalt ülimalt andekas näitleja, Joala elusaatus põnev ja muusika kohe kindlasti äärmiselt nauditav.

Priidu Beier

Raamat: Ekstra 10.e klassi õpilastele soovitan läbi lugeda A. Dumas „Kolm musketäri", kuigi kunstist on seal vähe juttu, keerleb sündmustik siiski ühe kalli ja imekauni teemantkee ümber, mis on kummalisel kombel kuninganna ehtekarbist kadunud.

Film: Soovitaksin „Operatsioon Õ ja Shuriku seiklused". Võrratu nõukogudeaegne komöödiapärl, kus nalja on nabani. Ka O. Lutsu „Suve" ekraniseeringu võiks üle vaadata. Seda soovitan vaadata koos pruudiga, see kinnitab tema veendumusi teie tõsisest armumisest.

Kultuuriüritus: Soovitaksin minna vaatama Enn Kunila Eesti maalikunsti kollektsioonist tehtud näitust ja kõrvale lugeda Eero Epneri raamatut Konrad Mägi elust ja loomingust. Mägi maale on sellel näitusel kõige rohkem ja ta on ka minu üks suurimaid lemmikuid Eesti maalikunstis. Näitus on avatud augusti alguseni Tartu Kunstimuuseumis. Tallinnas KUMU-s avatakse juuni keskel Eesti suurima renessansskunstniku Michel Sittowi näitus. Tallinna jõuab see näitus USA-st Washingtoni Rahvusgaleriist.

Kerli Orav-Puurand

Raamat: Karl Ernst von Baeri „Eestlaste endeemilistest haigustest". Tegemist on algupärandina 1814. aastal ilmunud Baeri doktoritööga (Baer oli tol ajal vaid 22-aastane!). Väga värskendav ja valgustav on lugeda, mida märkas eestlaste kohta rohkem kui 200 aastat tagasi üks haritud noor Saksa päritolu mees. Väike stiilinäide: „Enamik eestlasi on keskmist kasvu; nägu on enamasti üsna turd, loid ja kahvatu. Kehaline jõud on üsna keskpärane, temperament üldiselt flegmaatiline väikese kallakuga melanhoolsesse." Ja veel: „Vigadest, mida siiski eitada ei saa, loendaksin ma siin: laiskus, mustus, liigne alandlikkus vägevamate ees ning julmus ja metsikus alamate vastu."

Film: Vastukaaluks turdjatele eestlastele on meeliülendav vaadata J. Austeni „Uhkuse ja eelarvamuse" filmiversiooni aastast 1995 (BBC sari). Millised pilgud! Millised sõnamängud! Milline vaoshoitus! Milline Mr Darcy!!! Seda lihtsalt peab nägema!

Kultuuriüritus: Minge botaanikaaeda (Tartus, Tallinnas, Riias, kusiganes)! Nautige looduse vorme ja lõhnu. Saage osa ja olge osaline looduse lõputus vaatemängus.

Toomas Jürgenstein

Raamat: Soovitaksin Yuval Noah Harari eelmisel aastal ka eesti keeles ilmunud „Sapiens. Inimkonna lühiajalugu", mis seob kokku paljudes ainetes õpitu.

Film: Vaadake üle vanad eesti filmid, kus alati leidub mõnusaid üllatusi ning mis tutvustavad eesti kultuuri ja selle ajalugu laiemalt.

Kultuuriüritus: Mis puutub suveetendustesse-kontsertidesse, siis tunnistan, et pole suvekavadesse veel süvenenud. Siin võivad elamusi pakkuda nii küla näitetrupid, kirikus improviseeriv organist kui tipptasemel orkestrid.

KOGEMUS

KUIDAS MA AMEERIKAS RATSIONAALSUST ÕPPISIN

MEERI JÜRGENSON

TÜ Teaduskool annab juba mitmendat aastat välja Jaan Tallinna nimelist stipendiumit, mis võimaldab andekatel õpilastel osaleda Center for Applied Rationality (CFAR) seminaril. Aprilli alguses lendasimegi mina ja veel neli eestlast San Franciscosse, et seminarist osa saada.

Kuidas?

Stipendiumit rahastab Jaan Tallinn, üks Skype'i asutajatest, kes ka ise kunagi CFARi seminaril osales. Ta peab inimeste mõtlemise ratsionaalsemaks muutmist inimkonna tuleviku seisukohalt väga oluliseks. Stipendiumiga kaetakse nii osalustasu (3900$) kui ka lennupiletid. Tänu Jaan Tallinna toetusele on alates 2014. aastast seminaridele saadetud juba üle 60 eestlase, nende seas ka kümmekond treffneristi.

Mis on CFAR?

CFAR on mittetulundusühing, mis koolitab inimesi tõenäosus- ja otsustusteooriate ning tunnetusteaduste tehnikatega. CFAR on loonud nii enda kogemuste kui ka teadustöö põhjal ratsionaalsustehnikad, mis aitavad seada eesmärke, neid ellu viia ja vältida enesepettust. Väljatöötatud meetodite edasiandmiseks korraldavadki nad koolitusi. Läbi seminaride õpetatakse, kuidas töötab meie mõistus ja alateadvus ning kuidas neid optimeerida. Paremaks muudetakse näiteks plaanide tegemist, mis muudavad eesmärkide saavutamise hõlpsamaks. Olulisim ei ole mitte tehnikate ära õppimine ja rakendamine, vaid muutus mõtteviisis ning oskus ära tunda arengukohti.

> “ Ratsionaalsustehnikad aitavad seada eesmärke ja vältida enesepettust

Mis täpsemalt toimus?

Igal seminaril on umbes 30 osalejat, lisaks neile ligikaudu 15 mentorit ja vabatahtlikku. Eestist olid kohale tulnud neli tudengit ja üks abiturient, ent teised osalejad olid enamjaolt 25-30aastased programmeerijad, matemaatikud, tehisintellekti arendajad, efektiivsed altruistid või filosoofid.

Seminar koosnes neljast ja poolest intensiivsest päevast, kus esimene töötuba algas kell 10 ja viimane lõppes 22-23 vahel. Kõige esimeses töötoas kirjutasime kõik endale valmis bugs list'i ehk nimekirja probleemidest, muredest, kahtlustest ja soovidest. Järgmistes töötubades õppisime erinevaid tehnikaid ning üritasime nende abil oma bug'e lahendada.

Nii mõnigi osaleja lahendas mitu aastat kestnud probleemi või sai kindlust mõne drastilise muudatuse tegemiseks. Lisaks konkreetsete tehnikate õppimisele oli mitu töötuba, mil seletati, kuidas inimmõistus töötab, milliseid vigu me oma mõtlemises teeme ja räägiti näiteks kiindumusteooriast. Kõik töötubade läbiviijad olid õpetamises ja esinemises väga head, aega ei raisatud, toodi häid ilmestavaid näiteid ja kõik sai kiiresti selgeks.

Loodud oli hubane ja toetav keskkond, kus kõik said ruttu lähedasteks ja suhtlemine oli vaba. Kui seda poleks olnud, ei oleks saanud teistega ka oma (elu suurimaid) probleeme jagada.

> “ Olulisim on muutus mõtteviisis

Mis tehnikaid me seal õppisime?

Üks käsitletud tehnikatest oli TAP (Trigger Action Patterns) ehk päästiktegevuse planeerimine. Tehnika seisneb oma tavapäraste käitumismustrite märkamises ja ümber kujundamises. Rutiinide muutmine algab väikestest sammudest ning selleks ongi loodud TAPid - automaatselt kindlale päästikule järgnevad sisseõpitud tegevused. Päästikud peavad olema kergesti märgatavad ja konkreetsed ning järgnev tegevus omakorda võimalikult vähe pingutust nõudev. Kuidas ise TAPe luua, on kõrvalleheküljel välja toodud.

Kuidas edasi?

Et tehnikad ja õige meelsus kohe pärast seminari ei ununeks, siis on CFAR hoolitsenud järeltegevuste eest. Seminarile järgnesid mitmed e-mailid ja organiseeritud 4-liikmelised Skype-kõned ehk followup'id, kus saab teiste abi de-bug'imisel. Veel on igal osalejal võimalik rääkida ühe mentoriga, kes keskendub ainult tema probleemidele. Olen nüüd osa CFAR Alumni grupist, kus toimuvad põnevad arutelud, jagatakse huvitavaid leide ja tööpakkumisi. Kuuldavasti muutuvad varsti aktiivsemaks ka Eesti ratsionalistid.

Lisaks kogu ratsionalismi tehnikate ja teooriate õppimisele, pidasin hulganisti põnevaid vestluseid ning leidsin sõpru ja mõttekaaslaseid. Üritus oli väga põnev-hariv-kasulik kogemus ning soovitan kõigil 18+ olümpiaadilistel ja teadustöölistel sinna kandideerida.

Peale CFAR workshop'ide toimub ka ESPR (European Summer Program on Rationality), mis on mõeldud (matemaatiliselt) andekatele gümnaasiumiõpilastele ja on tasuta. Järgmine kandideerimisvoor toimub kevadel ja kuuldavasti on see väga lahe kogemus, ka sinna soovitan treffneristidel kandideerida.

Kuidas luua TAPe:

1. Vali eesmärk.
   Näiteks: ma ei taha enam võtmeid koju unustada.
2. Leia päästik - midagi, mis on tavapärane ja kindlasti juhtub.
   Näiteks: kodust väljudes avan ukse.
3. Otsusta, mis tegevus peaks juhtuma pärast päästikut.
   Näiteks: kontrollin, kas võtmed on taskus.
4. Harjutamine teeb meistriks!

Et päästikegevus meelde jääks ja automaatseks muutuks, tuleb seda mitu korda läbi teha.

Näiteks: Ava uks ja kontrolli, kas võtmed on olemas. Tee nii 10x järjest. Selline tegevus võib tunduda veider, ent harjumuse juurdumiseks on vaja just järjekindlust ja praktikat.

Tervituspakk: saabudes ootas igaüht kolm köidet

AUTOR: MEERI JÜRGENSON

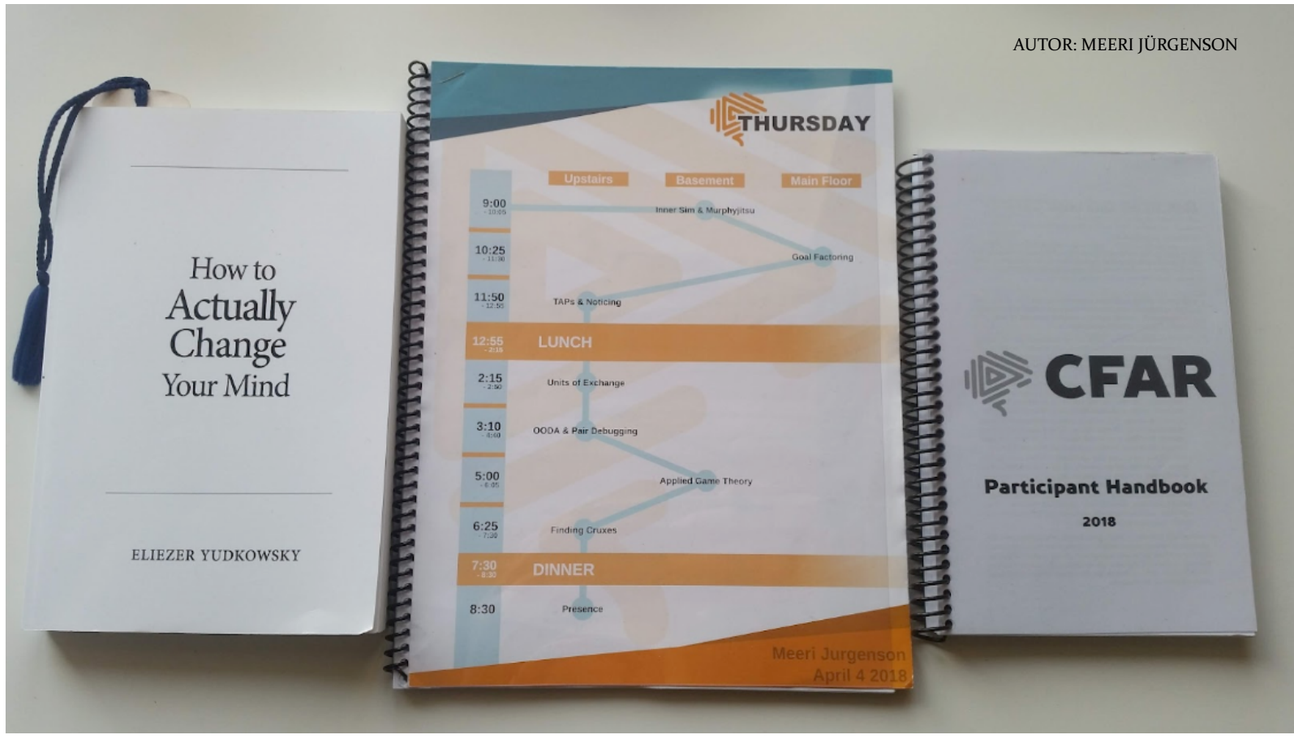

KELLELGI TEISEL LÄHEB IKKA VAJA!

ALICIA JEMETS

Suve saabumise puhul tasub mõelda sellele, et järsku polegi minimalistlikult sisustatud toad, kapid ja vannitoariiulid vaid fotoblogijate pärusmaa. Vanadest asjadest lahti laskmise teeb hõlpsamaks kindel siht silme ees, olgu selleks kirbukal müümine või hoopis abivajajatele annetamine.

Minu puhul on tegu sariäraviskajaga. Suurpuhastust tehes minust äkki-läheb-kunagi-vaja võitu ei saa. Eks me kõik tea, et asjade prügikonteinerisse lükkamine pole sugugi vähem patune tegu, kui nendel koduseinte vahel tolmu koguda laskmine. Nüüd, kui kodus kevadsuviste suurpuhastuste tuuled puhuvad, on aeg viin-need-kunagi-kuskile-kraamiga silmitsi seista, sest tihtilugu on seda rohkem kui asju, mis igapäevaselt käiku lähevad.

„Täiesti kandmata, 20 eurot"

Riided, mis kunagi emotsiooni pealt ostetud ja seejärel uuena kappi seisma on jäänud, oma positsioonilt naljalt lahkuma ei kipu. Hinges kipitab ju ikka väiksem või suurem summa, mis nende eest välja käidud sai. Tihtipeale leiavad sellised hilbud oma tee müügiportaalidesse ning viimaste hulgas on kurikuulus Instagram vanad head osta.ee ja Okidoki enese varju jätnud.

> On aeg viin-need-kunagi-kuskile-kraamiga silmitsi seista.

Kuna leidsin, et nii mõnigi riideese, mis mind ennast ei kaunista, võib kellelegi teisele vägagi meeltmööda olla, otsustasin isegi Instagrami-müügiga õnne proovida. Kas soovitaksin seda teistelegi? Jah, aga pean tõdema, et uue omaniku kippusid üldjuhul leidma asjad, mida poodidest tikutulega taga otsiti. Primitiivsema tegumoega esemed võisid teab kui pikaks enda minekuaega ootama jääda. Kuna ma nendega koos oodata ei viitsinud ja kangesti kappi ruumi juurde tekitada tahtsin, jätsin oma müügilehekese sinnapaika.

Komisjonileping number...

Otsustasin midagi uut katsetada ja tüütust Instagrami-müügist alles jäänud esemed komisjonipoodi viia. Peamine erinevus viimase ja kaltsuka vahel on see, et komisjonipoodi viijal on võimalik müügi pealt raha teenida. Lisaks on komisjonipood kauba suhtes veidi valivam. Otsustasin Võru Varblase kasuks – klaasakna peal olev silt kutsus agaralt kliente oma kraamiga sisse astuma.

Kuidas see toimib? Müüjaga koos vaadatakse toodu üle ja määratakse hinnad. Enda pakutud hinnale lisandub 50% ehk on võimalik teenida poole kasumist. Seda muidugi juhul, kui asjad ostja leiavad. Vastasel juhul hinnatakse kuu möödudes kaup alla ning kahe kuu täitudes on tarvis sellele järele tulla.

Kuid miks mitte hoopis enda pereliikmete või sõpruskonna asjad kokku koguda ja mõnel kirbuturul boks rentida. Ärgem unustagem ka täikasid (sealhulgas populaarset Müürilille täikat), kuhu end aegsasti registreerides vahva kogemuse võrra rikkamaks saab.

Sinna, kus kõige rohkem vajatakse

On mõistetav, et kui kalli raha eest ostetud kleit pärast lõpetamist enda uut tähetundi ootama on jäänud ja internetist tellitud tossud liiga väikeseks osutusid, tahaks nende äraandmise eest mingitki sümboolset tasu. Sellegipoolest võiks võimaluse korral enda heas korras olevad asjad lihtsalt lahkest südamest ära anda.

Eelmise aasta suvel toimusid Genialistide klubis „Väga väga vaba turu" üritused: külastajaid oodati enda kraami tooma ning silma jäänud esemeid endale võtma. Peale riiete ja jalanõude ilutsesid laudadel ka näiteks vinüülplaadid, nõud, kodutehnika. Viimaseid võetakse vastu ka Uuskasutuskeskuses ja kaupluses Sõbralt Sõbrale, lisaks

AUTOR: ALICIA JEMETS

Asjade teisele ringile saatmine tuleb alati kasuks

toimetatakse nende kauplusekettide kaudu osad annetatud asjad otse abivajajateni.

Kui pole aega teise ringi poodide lahtiolekuaegu jälgida, võib tekstiiliesemeid panna ka riiete kogumiseks mõeldud konteineritesse, mida on Tartus lausa 8 tükki. Üle Eesti tegutsevad ka mitmed organisatsioonid, mis toimetavad annetatud asju just sinna, kus neid kõige rohkem vaja on: puudust kannatavatele peredele, vanuritele, lastekodulastele jne.

Kontakteerusin Tartus tegutsevate sotsiaalset tuge pakkuvate asutustega, et uurida, kuhu oleks kõige parem asju annetada, et need õigeimasse kohta jõuaksid. Tiigi tänaval asuvasse **Tartu laste turvakodusse** võib lisaks puhastele, tervetele ja vähekasutatud riietele ja jalanõudele viia ka voodiriideid, köögining kodutarbeid, väikeseid magnetoolasid ja raadioid, mänguasju

> Ükski annetus ei jookse mööda külge maha.

ja spordivahendeid (tarbed ei pea olema vaid lastele mõeldud, sest tihtilugu satuvad lapsed hooldekodusse koos vanemaga). Oodatud on ka maiustused, värsked ja kuivatatud puuviljad, pähklid, kohupiimatooted ja jogurtid. Lisaks sellele korraldab Tartu laste turvakodu ka asjade jagamist puudust kannatavatele linnaelanikele– ükski annetus ei jookse mööda külge maha. Võib kontakteeruda ka **Tartu hooldekodu, lastekodude ja naiste varjupaigaga**, et uurida, kas ja milliseid annetusi parajasti vajatakse.

Vanadest (kuid kindlasti heas korras) asjadest on kergem lahti lasta, kui hingel on teadmine, et need lähevad kohta, kus neid enim vajatakse. Miks mitte siduda end mõne heategevusorganisatsiooniga pikemakski ja hakata vabatahtlikuks?

KOOLI ASEMEL

ANNA WEIDEBAUM

Kui esimene vaimustus on möödas ning paar päeva juba vaheaega sisse elatud, võib kooli lõpp kaasa tuua ootamatu tühjuse hinges. Selleks, et tühimikku täita, toon välja mõned vahvad üritused, mis suvel aset leiavad.

16.-17. juunil toimub Aparaaditehases **Tartu Tänavatoidufestival**. Osalejaid on palju ning valik mitmekesine. Näiteks on kohal Uulits Tänavagurmee, Trikster Tihane ja Veg Machine. Mainimist väärib ka festivali keskkonnasõbralikkus - plastikkõrsi seal ei tunta ning toitu serveeritakse taaskasutatavatelt või biolagunevatelt nõudelt. Mis eriti põnev, EV100 tähistamiseks pakutakse tänavatoidu stiilis eesti peotoitu!

27.-28. juulil toimub Raadi mõisapargis Tartus punk- ja rokkmuusikaaustajatele mõeldud festival **Punk & Rock festival 2018**. Kinnitatud on juba mitmed põnevad esinejad, näiteks J.M.K.E., Sõpruse puiestee ning Kurjam. Tegu on festivali, mida ükski tõeline punkarihing juba maha ei maga.

27.-29. juulil leiab Tallinnas Kultuurikatla pargis aset esimene **Sweet Spot Festival**, mis ühendab endas vahvad artistid kogu maailmast, hea söögi ning põneva asukoha. Kuulsamateks esinejateks on näiteks London Grammar, Tom Odell, Ewert and The Two Dragons ja NOËP.

3.-4. augustil toimub Põlvas Intsikurmu metsapargis **Intsikurmu Festival 2018**. Nagu alati, on kokku koondatud mitmed uudsed artistid, mõnus atmosfäär, kaunis loodus ning hea söök. Esinejatest nimetaksin näiteks Levski bänd, Mari Jürjens ja Ghostpoet.

10. augustil toimub Ulilas festival **Rock@Ulila**, mis hõlmab endas nii huvitavaid artiste kui ka maalilist toimumispaika. Festival toimub Ulila mõisapargis ning esinejatest tuntumad on Metro Luminal ja The Boondocks. Korraldajad lubavad kahte päeva meeleolukat rokk-muusikapidu, mis tõelisi fänne külmaks ei jäta.

10.-11. augustil toimub Paides juba kuues **Arvamusfestival**, mis sõnakatele ja arukatele treffneeristidele eriti hästi passib. Saab kuulata inspireerivaid kõnelejaid, arutleda Eestis oluliste teemade üle ja nautida rikkalikku kultuuriprogrammi.

Kirev festivalisuvi: midagi igale maitsele

PILT: KIRKE MARIA LEPIK